

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az átmeneti idő alatt hetenként egyszer jelenik meg.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Kiadásért felelős: Sallassy Zoltán, az OMGE igazgatója.

Felolvasó szerkesztő: Buday Barna.

Társaszerkesztő: Konkoly Thege Sándor dr.

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Telefon: József 51-05.

Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), IX. ker., Üllői-út 25. szám.

Telefon: József 99-31, József 99-32.

Előfizetési ár negyedévre 60 korona, OMGE tagoknak negyedévre 40 korona.

TARTALOM:

Vitézitelkek.
Földbirtokreform és a dohánytermesztés.
Bor és kenyér.
Pipaszó mellett.
A szántóföldi öntözés jelentősége. (Reichenbach Béla.)
A feltört tarlók további kezelése vetésig II. (váradai Szabó János.)
Lótenyésztésünk restaurálásához. (Alpataky)
Hozzászólás a száj- és körömfájás elleni védekezéshez. (Szűcs János.)
A gépmunka az amerikai kis- és középgazdaságokban. (Rothmeyer Imre.)
Új rendeletek. (Rendület a vitézitelkekről.)
Levélszekrény. A szőlőörköly trágyaértéke. — Sárga- vagy feketemagu görögördinnye minősítettéke igazi fajdinnyének? — A napraforgóból olajlítésnél mennyi olaj és olajpogácsa nyerhető?
Könyvismeret.
Vadászatunk jövője. (Bársony István.)
Vegyes közlemények.
Társas. Kereskedelem.

Egyről-másról.

(Vitézitelkek. — Földbirtokreform és dohánytermelés. — Bor és kenyér. — Pipaszó mellett.)

Vitézitelkek.

Lapunk más helyén közöljük a kormánynak azt a rendeletét, amely a vitézitelkek alapításáról szól. Eszerint a háboruban kitűnt, feddhetlen honfiak az államio kezéből adományképpen vitézitelkeket fognak kapni, az adománnyal azonban bizonyos közzszolgálati kötelezettségek járnak. A vitézitelkekkel tehát egyfelől a nemzet háláját rója le az államio azok irányában, akik a honvédelem köteletségének teljesítése közben az önfeláldozó hazafasság tűzpróbáját kiállták; másfelől pedig a vitézi családokban a jogrend és a nemzeti eszme új védőbástyáit építi fel. Világosan és tömören magyarázzák ezt a kettős célt a kormányzó szavai, aki bekéscsabai beszédében így nyilatkozott:

„A vitézitelkekkel azokat akarom jutalmazni, akik úgy a háboruban, mint a forradalom idején a leghősiesebben és legmagyarabban viselkedtek. A vitézekkel a magyar fajt akarom megnemesíteni, az ország határait, valamint az ország belső rendjét örök időkre biztosítani.”

Az adományozás erkölcsi jogcime épp oly tiszteltreméltó, amint helyes és szükséges

annak célkitűzése is. Mert a közrend és az államélet biztonsága igen sokat nyerhet a vitézitelkek adományozottjaival, akik sohasem felejtetik el, hogy tűzhelyük a hűség és a becsület jutalma volt s hogy kivételes helyzetük a köznek tartozó kivételes kötelezésekkel jár. Egyébként megfelelő szervezetet is kapnak a vitézi telkek, amely az ellenőrzés, a számonkérés és a fegyelem jogait fogja gyakorolni. Ilyenformán a honvédelem belső feladataira rendkívül értékes organumot nyerünk.

Már csak ezért is óhajtandónak tartjuk, hogy a vitézitelkek alapítására minél szélesebb alap álljon rendelkezésre. Sajnos, ma még aránylag kevés az erre a célra felajánlott birtokterület. Reméljük azonban, hogy törvényhatóságok, testületek és magánosok is szeretettel fogják felkarolni a kormányzótól eredt gondolat kivételét s a lehetőség szerint maguk is résztvesznek ilyen vitézitelkek alapításában. Nekünk mindenképpen érdekünk, hogy lábvető pontokat adjunk az új földművelő nemesség kialakulásának s ezzel a honnak, a rendnek és a jognak őrszolgálatot biztosítsunk.

Birtokreform és dohánytermelés.

Ismételten szótartottuk, mennyire ügyelni kell a földbirtokreform kereteinek és terjedelmének megállapításánál a várható gazdasági hatásokra s hogy közérdekből mennyire fontos a reform képesen előtérbe nyomulni szociális szempontoknak a termelési és az ahhoz szorosan hozzáfűződő közellátási érdekekkel való összeegyeztetése. Így különösen reámutattunk különféle alkalmakkor az egyes mezőgazdasági iparágak jövőjének a megfelelő termőterületek biztosításától való függésére, ismételten utaltunk a tehén-szetek fenntartásához nélkülözhetetlen szántó-, rét- és legelőterület meghagyásának közérdekű voltára és hivatkoztunk a dohánytermelés fenntartásának, illetve kívánatos fejlesztésének a birtokreform kérdésével való szoros összefüggésére.

Ami az utóbbi illeti, a legutolsó, 1913. évi hivatalos dohányjövédéki statisztika most nyilvánosságra került adatai szerint a dohánytermelők száma az általuk beültetett terület nagysága szerint 1913-ban következőképpen oszlott meg:

Terület nagysága	Dohánytermelők száma	Beültetett terület (kikérőltve, kat. holdban)
1 kat. holdon alul	5293	2,300
1— 5 kat. hold	2466	5,100
5— 20 " "	973	11,600
20— 50 " "	775	27,100
50—100 " "	859	26,900
100 kat. holdon felül	70	10,000
Összesen	9926	88,000

Vagyis az egész dohányossal beültetett területből a 20 kat. holdon aluli dohánytermő-területre kerekén 19,000 kat. hold, azaz 25%, a 20 kat. holdon felüli területre pedig 64,000 kat. hold, azaz körülbelül 75% esik.

A háboru folyamán a dohánytermő terület egyre csökkent, az idén már csak 31,000 kat. hold terem csonka Magyarországon dohányt a kincstárnak. Időközben az arany bizonyára még inkább eltölődött a nagyobb termelők javára, akik nem akarván parlagon hevertetni értékes dohánypajtaikat és egyéb berendezéseiket, a dohánytermelést a háboru alatt is folytatták, noha kivált a munkás- és kertészkerdes igen sok és egyre fokozódó gondot, nehézséget okozott nekik. Ellenben a kis- és középtermelők nagy része hátat fordított a dohánytermelésnek és más, jövedelmezőbb termény termelésére adta magát. Külföldi dohánybehozatal hiányában tehát a kincstár belföldi dohányszükségletének a viszonyokhoz mért kellő ellátását legalább 80% erejéig a közép- és főként nagytermelők biztosítják. Ha azonban a földbirtokreform keretében nem történnék gondoskodás arról, hogy a nagyobb dohánytermő területek a hozzájuk tartozó egyéb mezőgazdasági területtel együtt kivétesenek a felosztás alól: úgy az eddigi dohánytermelők nem tudnák a dohánytermelést az eddigi mértékben fenntartani, hanem értékes beruházásaikat másként hasznosítanák, a dohánytermelést pedig — a szükséges beruházások hiányában — abbahagynák. Ennek egyrészt sok dohánykertészcsalád vallaná kárát, mert kenyér nélkül maradna, másrészt a legmegbízhatóbb és leghozzáértőbb dohánynagytermelők elvesztése a kincstárra meg a fogyasztóközönségre is igen nagy és pótolhatatlan veszteséget jelentene.

Még nagy jövőre hivatott dohánytermelésünk érdekében örömmel jelentjük, hogy Korányi Frigyes báró pénzügyminiszter teljes mértékben méltányolta a felsorolt szempontokat és 70,635.

Ekét, boronát, vetőgépet, háromtagu hengert, szecskavágót, répavágót, darálót, kultivatort, rostát, triórt raktárról szállít, elsőrangú kivitelben
a Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete, Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 29. sz.

Mai számunk 18 oldal.

Egyes szám ára 5 K.

zési kísérleteket. A feltalaj kissé televényes és agyagos homok, az altalaj pedig tiszta homok volt. Az öntözés hatása alatt a burgonyából sokkal több volt a teljesen nagy és fejlett, a keményítőtartalom pedig 3%-kal növekedett. A zab szalmája öntözés nélkül 90 cm., 20 mm., öntözés mellett 1 m., 50 mm. öntözéssel 1.10 m., 100 mm. öntözés után 1.3 m. hosszú volt. A tisztavízrel való öntözés trágyázás nélkül csaknem teljesen hatástalan volt, viszont a megfelelő trágyázással egybekötött öntözés nagyszerű eredménnyel járt.

Az 1912. csapadékos esztendőben is sikeres volt az öntözés, még rozsnál is, amelyik tudvalólag kevesebb nedvességgel is beéri:

A kísérletek eredményéből kitűnik, hogy a terméshozam öntözés nélkül nagy mértékben függ az évi csapadéktól és minél több víz áll a növényzet rendelkezésére, annál nagyobb a termés. A zab és a burgonya az öntözést a legjobban meghálálja. Az öntözésnek abban van a legnagyobb jelentősége, hogy a rendelkezésre álló tápanyagmennyiség öntözéssel teljes mértékben kihasználható.

3. Alapos kísérleteket végeztek a Kreuz melletti koppenhofi kísérleti gazdaságban is öntözéssel. Ennek a gazdaságnak a talaja gyöngye, futóhomok. A talajvíz a feltalaj alatt átlag 4—5 m-re van.

Ezekből a kísérletekből kitűnt, hogy szántóföldi öntözésre csak a permetező rendszerű (esőhöz hasonló) öntözés alkalmas, mert a legkevesebb vízfogyasztással jár, továbbá nem kíván talajgyöngyölést és akármilyen változó lejövő talajon is alkalmazható. Ezzel szemben azonban a permetező rendszerű öntözés nagyobb befektetést kíván és az üzemi költsége is drágább. A csörgedeztető vagy az árasztó rendszer csak ott ajánlatosabb, ahol a talajfelszín e célra különösen alkalmas és ahol elegendő mennyiségű víz áll rendelkezésre.

Krüger tanár szerint, valamely területnek permetező rendszerű öntözéséhez átlag annyi víz szükséges, hogy a területet naponta 1.5 mm. vízzel el lehessen borítani. Hektáronként (10,000 m²) eszerint 15 m³ víz szükséges és 100 öntözési napra 1500 m³ víz, ami megfelel 150 mm. csapadéknak. Ez a negyedrésze 600 mm. átlagos évi csapadéknak, ami körülbelül hat hónap alatt lesz a tavasz és nyár folyamán felhasználva.

A eszaka Magyarország csapadékvizsgálatai erősen rosszhíradtak, mert éppen azokat a területeket vették el tőlünk, ahol bővebben volt csapadék. A magyar mezőgazdaságnak, főleg pedig az állattenyésztésnek, eddig is a száraz klíma volt a legnagyobb kerékkötője. Ha tehát azt akarjuk, hogy a megmaradt, kis Magyarország mezőgazdasága a jövőben többet termeljen, akkor behatóan foglalkoznunk kellene a szántóföldi öntözés kérdésével is. A földművelési kormány műszaki közvegyének tanulmányoznia kellene a külföldön bevált öntözőberendezéseket, továbbá azt, hogy ezek a hazai viszonyaink közt milyen mértékben és milyen eredménnyel volnának alkalmazhatók. A több-termelést hazai viszonyaink közt öntözéssel lényegesen előbbre vihetnénk, ezért az öntözés az intézőkörök és a gazdák közönség nagyobb érdeklődését érdemli meg. Ezért a vázlatos ismertetéssel a kérdést korántsem merítettem ki, csupán azt újból napirendre hozni és a figyelmet ráterelni akartam. *eh—ch.*

NÖVÉNYTERMESZTÉS ÉS MŰTRÁGYÁZÁS.

Rovatvezetők: Kerpely Kálmán és Gyárfás József.

A feltört tarlok további kezelése vetésig.

II.

A földművelés egyik sarkalatos tétele, hogy a tavasziak alá szánt minden talpalatnyi földet is még a tél beállta előtt lehető mélyen felszántunk. E mélyszántást követeli az okszerű talajművelés azért, hogy először is földünk a nálunk rendszerint ebben az időszokban legkiadósabban mutatkozó csapadékot utolsó cseppjéig könnyen magába vehesse és elraktározhassa (konzerválhassa); másodsor pedig, hogy a telnek kiválóan hathatós feltaró tényezői működésüket a földnek minél vastagabb rétegre terjeszthessék ki. De amilyen szükséges és fontos ennek a szabálynak szó szerint való betartása a szivósabb, de még a középkötött földeknél is, annyira káros ez a könnyű szélhordta földeken, mert ezeket még jobban fellazítja.

A szántás mélységének meghatározásánál azonkívül az is szem előtt tartandó, hogy a tél érlelő tényezői sem képesek a felszínre hozott műveletlen altalajnak bármilyen vastagságú réteget egyszerre átérlelni, megszelidíteni. Vagyis a mélyítéssel az eddigi művelési mélységen túl egyszerre csak néhány centiméterrel mehetünk mélyebbre akkor, ha szántunk, vagyis ha a nyers, vad földet a felszínre hozzuk; ha nyers földet nem akarunk a felszínre forgatni, akkor az ugynevezett *altalajturással kapcsolatos mélyítő szántáshoz* folyamodunk. Ekkor ugyanis a földnek csak az eddigi művelések folytán átértett legfelsőbb réteget fordítjuk meg, az eddigi érintetlen altalajt pedig tetszés szerinti mélységben felporhangyitva, a helyén hagyjuk. Így a levegő és csapadék és a többi feltaró tényezők hatásainak vastag földréteget tehetünk anélkül ki, hogy ezáltal növényeink egy részének sikeres természetét kockára tennők. Mert a felszínre hozott vad, nyers altalajjal szemben csak a legélelmesebb növényeink — mint a cirok, zab és részben a tengeri is — feltűnően érzéketlenek, ellenben felette érzékenyek az árpa és a répafélék. Arpa alá tehát nem szabad még őszzel sem mélyebben forgatva szántani, mint azt az illető területen eddig végeztük. Ugyiszintén a cukor- és takarmányrépa a felhozott sok vad földben különféle betegséget (phoma, gyökér- és szivrothadás stb.) kapnak. Ezért is alájuk csak altalajturós eszközökkel mélyíthetünk; vagy pedig a felhozott vad föld érleléséről az idejében adott megfelelő erős trágyázással vagy az által gondoskodunk, hogy a mély szántást a tarlóterést követően a lehető korán végezzük, hogy a felhozott vad föld már a nyári időjárás érlelő hatásának kitéve legyen; azonkívül időközben ezt a nyers réteget többszöri megművelésben — tárcsázás + fogasolásban, esetleg megfelelően sekély szántás + fogasolásban — részesítsük.

E művelés alapfeltétele azonban az, hogy földünk összetétele és természete megengedje azt, hogy ne érdes barázdákban vagy darabos, hanem simára elmunkált felülettel töltsse a telet. Mert tudvalóan az egyoldaluan agyagos vagy nagyon meszes és a szikes, sós földek simára

elmunkált felülettel rendes nedvességű télen nemcsak nagyon összetömrődnek, eliszapolódnak, hanem szét is folynak. Olyan földeken ellenben, ahol ezektől a veszedelmektől nem kell tartani, különösen, ha már régóta jól műveltetnek és azt a föld fekvése is megengedi, általában a tavaszszai vetés alá kerülő szántásoknak is nyomban való elfogadása célszerű; mert ezáltal nemcsak a földbe ivódott nedvesség lehető megőrzéséről gondoskodunk, hanem tavaszra kelvén az idő, a szántóföldnek olyan egyenletesen ülepedett és átértett egyenmő felületére teszünk szert, amely növényeink számára nemcsak a legjobb vetőanyagot adja, de azt a legkorábban készen szolgáltatja. Ennek jelentősége pedig, kivált az Alföldön, egy percre sem vonható kétségbe.

Itt kell pár szóval általánosan a *trágyakihordás* és *alászántás* kérdéseit is röviden érintenem. Ha a holdanként adni szokott istállótrágya tömegét, minőségét és a benne nyújtott növényi táplálék mennyiségét és felvehetőségét tekintjük, az a növények igényeite mennyiségéhez képest valóban csekély. Az istállótrágya nem is növényi táplálék-tartalmánál, hanem ama apró élőlények milliárdjainál fogva hat kedvezően terméseink alakulására, amelyekben a trágyával földünk gazdagabbá tettük és amelyek életműködése számára a trágyában adott sókkal és humuszanyagokkal közvetlen táplálékot szolgáltatunk s tevékenységüket fokozzuk. Hogy tehát az adott istállótrágya érvényesülését előmozdítsuk, az apró élőlények tevékenységét kell mindenáron ébren tartanunk és élénkítenünk. Mivel pedig erre a tavaszutó, a nyár és az őszt sokkal inkább megfelelő időszakok, mint a tél, amikor ugyanis azok tevékenysége majdnem teljesen szünetel, az istállótrágyát is a lebuttatott tarlóra a legcélszerűbb kihordani, azt nyomban eltergetni és közepmélyen alászántani, hogy az apró élőlények működéséhez szükséges levegő biztosítva legyen, a nedvesség megóvása céljából pedig a szántást nyomban, anélkül fogasoltassuk le, hogy az istállótrágya egy része a fogas foga révén a felszínre kerüljön. Viszont nagyon mélyre se huzzuk alá, mert a mélyen leszántott trágyához nem juthat elegendő levegő, az fel nem homolhat, nem érvényesülhet, hanem elszenesedik s ez csak a ritka természetű földeken tehető meg akkor, ha különben a föld humusztartalma és így tápszerlekötő képessége is megfelelő. Homokon a nagy levegőjárhatóság ellenére sem szabad a trágyát mélyen alászántani, mert a feltört táplálék könnyen kimosódik. De még azért sem, mert így a trágya homokkötő hatása sem érvényesülhet.

Különben homokon az őszi szántás mélységét annak humusztartalma, illetve kötöttségi foka szerint szabályozzuk.

Az azonban, hogy körülményeink nem engedik meg az istállótrágyának tél előtt való kihordását és leszántását, sohase gátoljon abban, hogy az illető területet még tél előtt fel ne szántassuk. Ez esetben azonban az őszi szántás elfogadása csak nyer jelentőségében azáltal, hogy az elsímitott területen a trágyahordó állatok járása könnyebb és biztosabb, az eszközök rongálása pedig kisebb mértékű lesz, de az elfogasolt szántáson a trágya is egyenletesebben eltergethető és szántható alá.

Ha azonban a feltört tarlót minden igyekezetünk ellenére sem bírják tél előtt felszántani, azt legalább még őszzel, ha csak egyszeresen is, tárcsázzuk fel. Már ezzel is jelentősen

MONORI MAGKERESKEDÉS, BUDAPEST,

Sürgőnycim: GRANÁRIUM BUDAPEST.

IV., KOSSUTH-LAJOS-UTCA 3. SZ.

3981

TELEFON: 66-54.

VESZ őszi bükkönyt, őszi borsót, tavaszi bükkönyt, szöszösbükkönyt, Viktória borsót, lencsét, lóhere- és lucernamagot és minden-nemű egyéb gazdasági magvakat.

hozzájárunk ahhoz, hogy a föld a téli nedvességet magába vehesse és ennél fogva tavasszal könnyebben és hamarabb szikkadhasson. Mert talán nem szükséges külön hangsúlyoznom, hogy az őszi szántásnak egyik nagy előnye az is, hogy tavasszal korábban megművelhető, ami meg a nedvesség idő előtti elpárolgásának állja útját és a nálunk oly fontos korai vetést teszi lehetővé.

Az őszi felszántott, vagy feltárasított területeket azután tavasz nyitával, mihelyt lehet, el kell fogasolni, még pedig tekintet nélkül arra, hogy azok már őszzel elfogásoltak vagy sem; de a sorrendben mindenesetre az a terület legyen az első, amely fogasolásban még nem részesült, hogy a föld elpárolgás útján minél kevesebb vizet veszítsen.

A földművelés mesterségének harmadik sarkalatos tételeként előző cikkemben azt jelöltem meg: hogy a tavaszi szántást lehetőleg mellőzzük. Tavasszal szántásnak nincsen is semmi értelme ott, ahol az őszzel felszántott föld az elvetendő növények számára szántás nélkül is megfelelő vetőágyat szolgáltat. Ahol tehát az őszi szántás idejében való elfogással tavasszal a föld a vetéshez kívánatos állapotát el nem érjük, első sorban a tárcsás porhanyítókhöz vagy a mély boronákhoz — exstirpátorokhoz, kultivátorokhoz — forduljunk; de az eke lassu és szarító munkájának csakis ott engedjünk helyet, ahol emez eszközökkel nem boldogulunk, első sorban a télen vagy tavasszal letrágyázott földeken. De mert az istállótrágya alatt a föld nem szikkad elegendő gyorsan, az istállótrágya téli és tavaszi kihordását célszerűen a későbbben vetendő növényeink — tengeri, dohány, cirok, köles, muhar stb. — alá hagyjuk, amelyek vetési idejére a földnek ekevel művelhető szikkadtsági foka remélhető. E területeken azonban tavasszal addig is, míg az istállótrágyát leszáthatjuk, mihelyt a föld állapota megengedi, tárcsázzuk azt be; ekkor azonban a tárcsást nem fogas, hanem simító kövesse. E munkához természetesen éles tárcsák és az eszköz kellő megterhelése szükséges, valamint eléggé szétporhanyult, nem szalmas trágya.

Ugyancsak ekét követelnek a tavaszra erősen beiszapolódott és összeüledett őszi szántások is fellazításukra, valamint azok a talajok is, amelyek magas növényű vagy évelő gyomok ütöttek tanyát, ezek kiirtására.

Azonban az őszzel felszántott földön bármely ok tegye is szükségessé tavasszal az eke használatát, szabályunk tartuk: hogy csak a földnek kellő megszikkadása után *sekélyen szántunk* és a szántást azonnal, mihelyt lehet — ha csak lehet az eke nyomában — *finomra fogasoljuk* el. Mert a tavasszal a lágy és a mélyebben felfogatott, összetaposott, összegyűrt föld nemcsak hihetetlenül sok vizet veszít, hanem annak elkenet, bemázolt beteges állapota oly kérgesdedést szül, ami a termés sikerét egyenesen kizárja és amelynek megjavítására olykor egy teljes esztendő gondos és kitartó munkája sem elegendő.

Hogy ama feltört tarlókon, melyeket őszzel már fel nem szánhattunk, sem fel nem tárcsázhattunk, tavaszra az eke jobb munkáját biztosítsuk, azokat, ha lehet, tavasz nyitával okvetlenül tárcsázzuk fel és fogasoljuk el; mert a nedves földre a tárcsással jóval előbb léphe-sünk, mint az ekevel s így amellet, hogy azt szántásra készítjük elő, a levegő és csapadék

számára nyitjuk meg és nedvességet is megőrizzük benne.

Ha pedig az elmaradt őszi mélyszántás tavasszal mulhatlanul pótlásra szorulna, azt lehetőleg általajturós ekevel végezzük, hogy ne legyünk kénytelenek a földet az egész mélyített rétegében felfogatni és kiszáritani amellet, hogy a felhozott vad föld is ronthatja terméskilátásainkat.

Az őszi szántások tavaszra rendes időjárás mellett kellőképpen megülednek, de kivételesen száraz időjárásnál és egyes, humuszban gazdag, laza földeken az nem következik be mindig. A tavaszi szántások ellenben csak kivételesen szolgáltatnak olyan zárt, egynemű vetőágyat, aminőt természetett növényeink fejlődése megkövetel. Kivált az istállótrágya és más lazító anyagok (dohánykóró, tengerituskó stb.) leszántásánál kell ezt a körülményt megfelelő figyelemben részesíteni. Ilyenkor tavasszal is hengerhez, vagy ahol lehet, célszerűbben a magháztömörítőhöz forduljunk. De amíg a hengert csak a kellőképpen felszikkadt földön szabad használni, addig a magháztömörítő munkája a szántás nyomában bizonyult a legeredményesebbnek. E szabályok betartása különösen tavasszal fontos. A *henger tavaszi használata tehát nagy óvatosságot követel.*

A papirosiány szülte helyszüke nem engedi, hogy a tárgyról bővebben értekezsem, hanem az érdeklődőket a „Seprőcirok termelése stb.” című munkámra utalom*, amely a földművelés kérdéseivel részletesebben foglalkozik.

(Debrecen.) Váradi Szabó János.

LÓTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Döhrmann Henrik.

Lótenyésztésünk restaurálásához.

Országunk általános pusztulásában egyik leg-súlyosabb csapás egy évszázad óta nagy gondal és céltudatos munkával magas fokra emelt hazai lótenyésztésünk hirtelen tönkremenése.

A veszített háború következtében külföldön maradt rengeteg lóanyag, valamint a háború nélkülozések következtében elpusztult lovaink hiánya mindenesetre érzékenyen sujtották a lótenyésztést, de ezeket a csapásokat még mindig kiheverhette volna, ha a pusztítás művét Mező-hegyes kirablása be nem tetőzte volna. Nehéz félvérünk, valamint a pótolhatlan Nonius-törzs elvesztése, melyekre éppen most, a gazdasági krízist tekintve, a legnagyobb szükség lenne, oly feladatok elé állítja a lótenyésztést a jövőben, mely feladat sikeres megoldásához egy 50 évről előre már most megállapítandó és következetesen keresztülvendő tenyésztési program alapján juthatunk csak el.

Ezután nem lesz megengedhető az, hogy mindenki önálló tenyésztési irányt követhessen és ehhez állami támogatást várjon, mert az állam szegény ehhez, épp úgy nem lehet tünni, hogy valaki pillanatnyi anyagi haszonért az országos lótenyésztés jövődjének elrontásán közreműködhessek.

Elfogulatlanul bírálva azt, mily lófajtákra lesz jövőben szükségünk, arra a következtetésre jutunk, hogy két típusra lesz szükségünk: 1. a huszárlóra, mely a könnyű hámos lovat is szol-

* Kapható a cikkirónál (Debrecen, Egyháztér 11.) 50 koronáért.

gáltatná s melyre hadseregünk harc-képességének fenntartásához a jövőben még nagyobb szükségünk lesz, mint a múltban, 2. gazdasági igáslóra, mely eléggé mozgékony legyen arra, hogy tüzérségi és vonatonak is használható legyen. Nagy kérdés, hogy más típusok (fajták) fenntartását az állam anyagilag támogathatja-e?

A katonaló nevelő vidéke, a Tisza melléke, ki van fosztva annyira, hogy első időkben, főleg a Dunántul felvértenyészítő vidéke jöhet csak számba a katonaló beszerzésénél, mely vidéket már erősen veszélyezteti a hidegvéri ló terjedése. Fokozza ennek a veszedelemnek a nagyságát az, hogy a még meglevő Nonius fajú országos fedező ménnek kihalása után a tüzérló típus kipusztul, mert Mezőhegyes kirablása következtében ily fajtájú ménnek most nem pótolhatók.

A mezőhegyesi ménes, mint tudjuk, alapítása idején a hadsereg lóállományából kiválasztott sokféle fajtájú kancából alakított és egy évszázadon keresztül tenyésztettek ki azon törzsek, melyek Mezőhegyes kirablásáig ott virágoztak. A kancáállomány kiegészítendő lenne mielőbb, hogy a veszteségek országos fedező ménekben mielőbb pótolhassanak. A Nonius törzs a Mező-hegyes vidéki tájfajta anyagból, a kis Nonius ezenkívül szárfelveti lippicai kancákkal; a félvér ide alkalmas kisbéri és bábólnai kancákkal mielőbb kiegészíthető lenne. Hiszem, hogy bátor kézzel belenyulva ebbe a kérdésbe, az újítástól sem visszariadva, Mezőhegyes talajára számolva, mely a híres ménes erős, csontos anyagát létrehozta, nem kellene megint egy évszázad, hogy az állomány számban is és minőségben is a régi legyen.

A Dunántulon a hidegvér óriási mértékben terjedt el a háború alatt. Ennek az elterjedésnek négy oka van; az egyik, hogy a hidegvéri lovat a gazda már két éves korában befoghatja, továbbá, mert eladott csikókért olyan horribilis árakat ér el, minőkről eddig álmodni sem mert, azután, mivel legelő hiánya miatt a tenyésztő inkább tart istállóban könnyebben felnevelhető hidegvéri lovat, végül mert úgy gondolja, hogy a hadsereg hidegvéri lovat nem fog rekvirálni. Hogy a hidegvér ily rohamosan tért hódított, főleg azon uradalmak az okai, melyek saját tenyésztésük céljaira hidegvéri méneket szereztek be és azokkal a kisgazdák melegvérű kancáit átkeresztették.

A hidegvér teljes elterjedése, az egész ország területén csak úgy akadályozható meg már, ha drákói rendszabályok lesznek a hidegvéri zugménekkel szemben alkalmazva, a hidegvér tényleges elterjedési határain pedig a legnagyobb és legnehezebb Nóniusok lesznek felállítva. Érzékeny pénzbírsággal kell sujtani minden hidegvéri mentulajdonost, aki melegvérű körletben másnak fedeztet.

Midőn a gazda a hidegvérre tér át, fent el-sorolt előnyeitől elkábítva, nem gondolja meg, hogy a hidegvéri ló sohasem képes oly erős munkára, mint egy nagy Nonius, hogy elhullási százaléka sokkal nagyobb, sokkal többet eszik, mint a melegvérű ló. Meggyőződésem az, hogy hazánkban a hidegvéri lónak a talaj nem kedvez és két-három generáció után, ha ménimport hiányában beltenyésztés áll elő, elcsenevészedik.

Belátható időn belül, azonban nem hihető, hogy az állam belga ménimportra gondolhatna, akkor, mikor egy ilyen állat jelenlegi ára 350,000 korona. Sok tenyésztő ezt belátva, áttér már a Noniusra. Ezek jól látják azt, hogy jobb minő-

ségű hidegvéri lo-csempezést által-ba határainkat el-ke- van különben is m- arra, hogy kárt- importáljunk.

Sok oldalról a hidegvéri lóból n- tenyésztési. Nézet- kezetes eljárás- lovat ki lehet ten- tartam kérdése. S- Dunántul.

A legcélszerűbb kancát két gener- harmadik gener- vért belevinni az- cióknál, egy az iv- a fajtát beltenyész- ismét Noniushoz- általános elv leh- repet játssza itt a- pessége. Fődolog- Bizonyos dolog, h- ságok, különösen- fordulnak, de ez n- áttényezési eljár- meg belőle. Egy jó- vagy a magas vér- ki fogja küszöböl- rülhető ki az ivad- csapott, hidegvéri- szélesebb körben- tása égetően sürgő- dese a mostani- évtized mulva a ha-

A küszöbön áll- alkalmat fog nyujta- Legelők nélkül ló- többé a régi magas- véri teljes elterjed- ló kikapcsolását elő-

Muraközi vagy n- nemesebb felvérten- ban nem ajánlatos- a hidegvérre való v- Az ilyen heterogén- kokat pedig éppen n- sitani, mert akkor- való visszafajzás- szerint teljesen biz- nyésztéséből legalá- a csikók egy része- fajzik, másik rész- harmadik része pe- koverékének külön- fogja képviselni. A- tenyésztő teljes h- tapogatózik.

Épp oly célszerűtl- nemzedékenként n- végezni, amint a cik- azután angol teliv- többféle fajtát kev- annál több irányba- utódai a tenyésztés- fokozná a tenyészt- ságát a párosítástól- sége tekintetében.

Ha tehát a rende- kancákat minden ár- tására akarjuk fel-

Terra

Telefonszám 34-92 és 32-88.
Sürgőnycim: „Terramag Budapest”.

MAGKERESKEDELMI ÉS KIVITELI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

(ezelőtt SZEMERE ÉS GYÖRGY)

3062

Budapest, V., Balaton-utca 16. szám. Lipót-körut mellett.

SZALLIT mindennemű gazdasági és kerti magvakat, valamint raffiaháncsot a legmegbízhatóbb minőségben.

GYÓGYNÖVÉNYOSZTÁLY.

Eredeti „B

és simaheng

BÄCH

Sürgőnycim: KULTUR

ségű hidegvérű lovakat nem importálhatnak, a csempészet által bekerülő selejtes anyag elől pedig határainkat el kell zárunk. Nekünk lóexportra van különben is mielőbb szükségünk, nem pedig arra, hogy kárt okozó, nem idevaló lovakat importáljunk.

Sok oldalról azt a nézetet halljuk, hogy a hidegvérű lóból nem lehet melegvérű lovat kitenyésztetni. Nézetem szerint céltudatos, következetes eljárással, minden lóból mindenféle lovat ki lehet tenyészteni, az egész csak az időtartam kérdése. Számos példát láthatunk erre Dunántul.

A legcélszerűbb eljárásnak látszik a hidegvérű kancát két generáción át Noniussal keresztezni, harmadik generációba telivérrel vagy arabssal vért belevinni az ivadéka. A további generációknál, egy az ivadékokból választott ménnel a fajtát beltenyésztéssel kell állandósítani, azután ismét Noniushoz kell nyulni. Ez az eljárás csak általános elv lehet, mert a legnagyobb szerepet játssza itt a mén egyéni átörökítő képessége. Fődolog tehát erre figyelemmel lenni. Bizonyos dolog, hogy visszautékek, formátlanságok, különösen a második generációnál előfordulnak, de ez nem lehet ok arra, hogy az áttenyésztési eljárás sikertelenségét állapítsuk meg belőle. Egy jobb átörökítő képességű mén vagy a magas vérnek előbb való alkalmazása ki fogja küszöbölni a hibát. Legkétségtelenebbül ki az ivadékoknál a jellegzetes rövid, csapott, hidegvérű far. Áttenyésztésnek minél szélesebb körben való propagálása és támogatása égetően sürög, mert ha a hidegvér terjedése a mostani mértékben folytatódik, egy évtized múlva a hadsereg ló nélkül marad.

A küszöbön álló földbirtokpolitikai reform alkalmat fog nyújtani csikólegelők létesítésére. Legelők nélkül lótenyésztésünk sohasem fog többé a régi magaslatra emelkedni és a hidegvérű teljes elterjedése fogja a régi, híres magyar ló kipusztulását előidézni.

Alpataky.

Muraközi vagy másfajta hidegvérű kancákkal nemesebb felvertenyésztést alapítani egyáltalában nem ajánlatos, mert folytatólag örökösen a hidegvérre való visszafajzásokkal kell küzdeni. Az ilyen heterogén keresztezésből eredő ivadékokat pedig éppen nem tanácsos egymással párosítani, mert akkor a hidegvérű anyai jellegre való visszafajzás a Mendel féle elv arányai szerint teljesen bizonyos. Ilyen korcsok beltenyésztéséből legalább háromféle lesz az ivadék; a csikók egy része a nemesebb apai ősrőkre fajzik, másik része a durvább anyai ősrőkre, harmadik része pedig a két ellentétes jelleg keverékének különböző változatait (variációit) fogja képviselni. Az ilyen tenyészműveletnél a tenyésztő teljes bizonytalanságban dolgozik, tapogatózik.

Epp oly célszerűtlen lenne az „átkeresztést” nemzedékenként más más fajtabeli ménnel végezni, amint a cikk ezt ajánlja (előbb Noniussal, azután angol telivérrel, arabssal), mert minél többféle fajtát keverünk össze az egyedben, annál több irányban (változatban) fognak annak utódai a tenyésztésben variálni. Ez ismét csak fokozná a tenyésztési kalkuláció bizonytalanságát a párosítástól várható eredmény minéműsége tekintetében.

Ha tehát a rendelkezésünkre álló hidegvérű kancákat minden áron nemesebb típus előállítására akarjuk felhasználni, akkor csak egy

fajtabeli ménekkel folytassuk következetesen és állandóan az „átkeresztést” és akkor is inkább nemesebb tiszta Noniusménekkel, mert arra aligha vágyik valaki, hogy hidegvérű alapon nemesebb angol félvér vagy arabs törzset kitenyesszen.

Még az olyan „hidegvérű” kancákkal leginkább vissza lehet térni a „melegvérű” tenyésztésre — ha éppen kell — amelyek ősanjai eredetileg „melegvérűek” voltak, mint pl. a somogy megyei népies tenyésztésnek az utóbbi évtizedekben angol félvérből hideg vérbe átkeresztezett kancái. Azonban ezeknél is csak csökkenteni fog a nehéz igazjellegre való visszautézés esélye, — eltűnni azonban nem.

D. H.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Hutya Ferencz dr.

Hozzászólás a rosszindulatu száj- és körömfájás elleni védekezés című cikkhez.

Miután én is végig küzdöttem 5—6 száj- és körömfájás-járványt s minthogy talán én voltam az első egyike, aki a betegség orvoslását ajánlotta, mint a „Gazdasági Lapok” egyik tanácsadója, indítatra érzem magamat a ma újból aktuális kérdéshez hozzászólni annál inkább, mert a jelzett című cikk írójával én sem értek egyet mindenben. Eljárásomat már azért is megokoltam tartom közölni, miután a hatszori járvány alatt csupán egy szopós borju hullott el 30 évi gyakorlatom alatt.

Az 1910. évben még Arad megyében gazdálkodva eljárásomat a „G. L.”-ban közöltem és utánam azt többen sikeresen alkalmazták. A többek között egy báróné le is írta a „G. L.”-ban az én módszerem szerint történt orvoslás eredményét, férje az akkori állatorvosi tanács szerint az állatokat nem orvosolta; el is hullott több marhája s hetekig nem lehetett használni ökréit és a tehenek tejét, míg a báróné az én tanácsom szerint járván el, pár nap alatt tul volt a betegségen minden elhullás s állatainak minden leromlása nélkül. Azután 1911-ben Hőgyészen hat év alatt három ízben ugyanazon orvosszereket alkalmaztam, hasonló eredménynyel.

Vetés ideje lévén, fontos is volt, hogy a munka fennakadást ne szenvedjen. De Hőgyészen is rövid ideig tartott, de majdnem minden évben fellépett. Volt eset, hogy kétszer is egy évben.

A legveszedelmesebb az 1910. évi és a f. évi június havi járvány volt. Akkor is sok elhullásról lehetett hallani, most is. Csór községben több mint 20 drb. Ősiben 40—50 drb hullott el és a többi környékből falvakban is voltak elhullások. Amint hallottam, hogy a községben is fellépett a baj, már előre, mielőtt megbetegedés előfordult volna, orvosoltattam az uradalmi marhaállományt. A tehenek közül veszedelmesen 3 drb, az ökrök közül pedig 5—6 drb ökrök volt beteg, teheneim és üszömim pedig valamennyi veszedelmesen betegedtek meg. Az orvoslást naponta kétszer, néha háromszor is ismételtük. Végül is, habár néhány darab le is soványodott, valamennyi sikeresen kigyógyult.

A következő orvosszert használtuk: Ecetes, timsós és fokhagymás vízzel mostuk a szájukat

naponta kétszer-háromszor egy fadarabra tekert ronggyal, jó mélyen betéve a szájüregbe. (Ha a kezelés nem óvatos, a fadarab felsérti a nyálkahártyát, ezt pedig mindenképpen el kell kerülni. Rv.)

Égetett timsót és rézgálicot megtörve hintettünk a körömrre és a köröm közé, amelyet szalmatekeréscsel vagy istrággal kidörzsöltünk. Ezt a metódust már a betegséget megelőzőleg is alkalmaztuk a szájban. Amely állat erősen benne volt a betegségben s nem evett, annak mindennap adattam 6—7 deciliter bort (az én egyik üszöm, amely szintén erősen beteg volt, már nem is akart mást inni, mint bort. Már előre kinyitotta a száját, hogy az üvegből ihasson). Az állatoknak lucernát adattam zölden és szeszmoslékot is kaptak. A magyar gulyában 60 drb állat szintén erősen benne volt a bajban. Ezeket pár nap múlva a szérus kertben tartottuk gyepen. A tehenek szintén legelőre mentek 3—4 nap után. Nem osztom a cikkíró nézetét a kékköoldattal való orvoslásról, mert az nem kielégítő eredmény, amely mellett 5—6 drb elhullás van. A járvány megszűnése nem a kékköoldatnak tulajdonítható, hanem magától szűnt meg az elhullások után és azért, mert az állatokat tisztán tartották.

(Csór.)

Szűcs János,
f. intéző.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Herdliczka Ernő.

A gépmunka az amerikai kis- és középgazdaságokban.

A gépipar terén ma a világ első állama az amerikai Egyesült-Államok. Amerika adta az emberiségnek az automatikus pisztolyt, a géppuskát és aeroplant: a vérontásához; a gazdasági gépeket, a traktort stb.: a termeléshez. A mezőgazdasági gépmunka a maga egész valóságában a háboru alatt érte el teljesítő-képességének soha sem álmódott tökéletességét. Körülbelül egy millió farmert soroztak a hadseregbe és ennél a számmal jóval több özőnlött a nagyipari központokba, a municigiógyárak által fizetett magas munkabérek által csalogatva. A jelzettek dacára az amerikai gazdák képesek voltak az amerikai hadsereget, a városokban lakó 75 millió nem termelő amerikaiit és fél Európát élelemmel ellátni! Óriási munka; az egész háboru ideje alatt Amerikában élve, figyelemmel kísérttem ezt és a gazdák által kifejtett energiát és a tanusított összetartást. Ez egymagában nem lett volna elegendő a sikerhez, de e kettő és a gépmunka biztosította azt. Az amerikai gyakorlati irány, üzleti szellem és találmányosság a gépmunkát rövid idő alatt a mai magas fokára emelte.

1919. február havában traktorkiállítás volt Minneapolisban, hol a különböző gyártmányu traktorok hatalmas tömege között egyik yankee ezt a megjegyzést tette: „egy amerikai kéz a traktorkormánykeréken többet ér, mint 50 európai kaszás”. Nem tagadom, magyar gazda voltomat sértette megjegyzése, de mióta a háboru megmutatta a mezőgazdasági gépmunkának értékét, büszke kijentését elhihetjük. Egy amerikai gazda, az amerikai statisztikai adatok szerint, annyit termel, mint 25 kínai vagy négy európai gazda. Ez nem azt jelenti, hogy az

Eredeti „BÄCHER“-féle egy- és többvasu acélekék és ekerészek, tárcsásboronák, rögtörő- és simahengerek, gabonatisztítórosták és triőrök, valamint egyéb gazdasági gépek ismert elsőrangú kivitelben

BÄCHER RUDOLF — MELICHAH FERENCZ cégnél,
Sürgönyeim: KULTUR. BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26. SZÁM. 3866 TELEFON: 28—02.

amerikai farmer többet dolgozik, mint más világrészen lakó gazdátársai, hanem mert gépmunkát alkalmaz és ezt a gépmunkát fokozta és még mindig fokozza a kihasználás legmagasabb fokáig.

Az Egyesült-Államok buzatermelése rövid néhány évtized alatt fejenként $3\frac{1}{2}$ bushelről $8\frac{1}{2}$ bushelre (1 bushel = 36 liter) emelkedett. Több mint $\frac{2}{3}$ -a a mezőgazdasági munkáknak géppel történik. Az eredmény, hogy a világ buzatermelésének $\frac{1}{3}$ -e, gyapottermelésének $\frac{1}{2}$ és kukoricatermelésének $\frac{2}{3}$ -a itt terem. Nagyon találoan mondja Mulhall „Dictionary of Statistics” című művében: „az amerikai Egyesült-Államokban 9 millió kéz annyi szemesgabonát termel, mint Európában 66 millió kéz”. Hogyan? Gépmunkával és annak belterjes kihasználásával. Egy nemzet története és kultúrája a mezőgazdaságának története és kultúrája, a mezőgazdaság fejlődése összefügg a gépek és gépmunka fejlődésével. Egy nemzet csak akkor élhet jólétben és anyagi függetlenségben, ha mezőgazdasága magas fokon áll, ez pedig ma gépmunka nélkül el sem képzelhető.

Az amerikai mezőgazdaság történetében fordulót jelentett a traktor általános alkalmazása. A szántásnál 2-3 ló által vont eke teljesítőképessége itt, két amerikai hold, az egy ember által kezelt kis traktor (három eke-vel) könnyen elvégez kilenc amerikai holdat. Ha esetleg az időjárás a korai tavaszi szántást megengedi, úgy azt a kis traktor gyorsan elvégzi s így esetleg a termés hozam nagyságát fokozhatjuk. A kis traktor le is vágja és el is csépli a termést s mindezt egy ember végzi. A vetésnél a kis traktor nagy idő- és munkamegtakarítást jelent; egy kis traktor könnyen húz két 8 láb széles vetőgépet, de ha csak egy 10 láb széles vetőgépet húz, akkor is könnyen elvégez $22\frac{1}{2}$ amerikai holdat naponta.

Nézzük a traktor munkáját az aratásnál. Egy ember három ló által húzott aratógéppel, az amerikai gépgyárosok véleménye szerint, elvégzi 40 kaszás munkáját. Vegyük a száraz tényeket, az amerikai szövetségi kormány vizsgálatának eredménye szerint, egy hat láb széles kévekö-aratógép napi teljesítőképessége 111 am. hold.

A mezőgazdasági gépek nagy jelentőségét mutatja az alábbi kis kimutatás (Western Agr. College Bulletin No. 3.) A táblázat mutatja a mezőgazdasági gépekbe fektetett tőke és a termés értéke közötti viszonyt.

Állam:	fejenként mezőgazd. gépekbe befekt. tőke	a termés értéke fejenként
Florida	8-33 dollár	67-80 dollár
Ohio	24-60 "	109-60 "
California	40-19 "	166-66 "
Minnesota	42-80 "	157-50 "
Iowa	61-85 "	204-80 "
Nord-Dakota	85-50 "	350-10 "

Általános vita ma az egész világ gazdasági szakkörében, hogy kisgazdaságban megfelelő-e és kifizeti-e magát a modern traktor? Sok amerikai kisgazdával beszéltem, sok kis farmon megfordultam és ma meggyőződésem, hogy Amerikában már 100 amerikai holdon a traktor kifizeti magát, ez azonban csak általánosságban áll, sok kisgazdát ismerek, kik 60-80 holdon gazdálkodva, traktort használnak. Ma már Amerikában igen sok traktorfeleség van, az ár elfogadható. Az óriási gépgyárak a traktort egyre tökéletesítik, könnyebbé és mozgékonyabbá teszik és mindig fejlesztik az irányban, hogy a kis farmon az állati munkaerőt teljesen pótolja.

Hogy mily nagy gazdaságban fizeti ki magát a traktor, ez nehéz kérdés, ez sok mindentől függ, elsősorban a gazda tudásától, üzleti számításától és szorgalmától, másodsorban a gazdaság belterjesítésétől és végül a birtok fekvésétől. Mr. Moser Zook 5 mérföldre Lancaster-tól (Pennsylvania állam) 57 am. hold bérleten gazdálkodik és minden munkát maga végez egy traktorral és két lóval. A gépmunka alkalmazása előtt Mr. Zook egy munkást és 5 lovat tartott, ma munkást nem alkalmaz. 1918-ban $27\frac{1}{2}$ hold buza- és 24 hold kukoricatermelés volt, a gazdaság állatállománya 9 tehén és télen néhány gőboly. A vásárlásra a drága munkabérek kényszerítették. Minden munkát lehetőleg a traktorral végez s ha ideje engedi, szomszédainak is dolgozik.

Egy ismerősöm, ki 400 am. holdon gazdálkodik, ottlétemkor a következő adatokat bocsátotta rendelkezésemre. A gazdaság nagy parcellákba van osztva, rendszer 3-as vetőforgóba lesz művelve. Itt a traktor kifizette magát. A traktor ára volt 675 dollár, 6-8 lóerőt fejt ki munkában és 12-14 lóerőt álló helyzetben. Az ekék ára 120 dollár, a „Baby” cséplő és separator 352 dollárba került és óránként elcsépel 50 bushel búzát, vagy 100 bushel zabot. Egy bushel zab elcséplésének költsége $\frac{1}{7}$ cent (1 cent normális ára volt 5 fillér) hozzáadva $\frac{1}{2}$ cent emberi munkaerőköltség. A traktor a következő munkákat végzi: szántás, boronálás, fogasolás, vetés, aratás, cséplés, trágyaszóró vontatás, morzsolás, favágás, silótöltés, széna- és szalma-préshajtás.

Az egyes államok kormányai mindent elkövetnek a gépmunka általánosítása érdekében, így New-York állam a kisgazdáknak kölcsön ad traktorokat. Midőn Albanyban (New-York állam székhelye) voltam, akkor az állam tulajdonában 67 traktor volt, ezek az állami élelmiszerbiztos ellenőrzése és az e célra kinevezett mezőgazdasági gépek felügyelője vezetése alatt állottak. Az állam a következő három tervezet szerint adja a traktort a gazdáknak: 1. legkevesebb öt gazda összeáll, mindegyik legfeljebb 40 holdat szánt-hat, ennek is felét őszkor, felét pedig tavaszkor. A tagok kötelesek egy szakképzett gépész tartására. 2. Egy szakképzett gépész kölcsönözheti a traktort az államtól. Az illetőnek megfelelő óvadékot kell letenni. A szabályzat szerint egy gazda legfeljebb 40 holdat szántathat vele. Az általa számítható ár 10-20 lóerős traktor egy órai munkájáért 125 dollár és 150 dollár, ha a traktor nagyobb méretű vagy hold után fizetve 3 dollár egy hold szántásáért. 3. A harmadik tervezet szerint az állam egy gazdának adja a traktort, ki hajlandó szomszédainak is szántani. Saját gazdaságában szánthat 30 holdat őszkor és 30 holdat tavaszkor, egy-egy szomszédjának 20 holdat őszkor és 20 holdat tavaszkor. Az általa számítható ár ugyanaz, mint a 2. sz. tervezetnél.

Az állam mindhárom esetben olcsó bérösszeget számít. A jelzett időben New-York állam nyolc traktorterületre volt osztva és mindegyik élén egy ellenőr állott, kinek kötelessége ellenőrizni, hogy a traktorok állandóan dolgozzanak és jó karban legyenek tartva. 1919. télen a kormány és többgépgyár az állam különböző városában szabad traktoriskolát tartott fenn, a hallgatók száma körülbelül 1300 volt. 1919. február hó elsején, — az állami gépfelügyelő adatai szerint, — az állam területén 2730 traktor volt, ez időponttól ugyanazon év április havának közepéig a gazdák 1200 új traktort szereztek be!

A többi államok is, mint például Ohio, Pennsylvania, Massachusetts stb. követik New-York állam kormányának példáját, a tervezet esetleg a helyi viszonyok és körülmények szerint változik, de a cél mindig ugyanaz — a motoros gazdálkodás általánosítása. *Kothmeyer Imre.*

Uj rendeletek.

(Rendelet a vitéztelekről. — A lakásigénybevételi jog szabályozása. — Uj ólomárak. — A tavalyi paprika forgalmának felszabadítása. — Rézgálic kiosztása vetőmag csávázásához. — Gyökér- és tuskófa bejelentése. — Az osztatlan közös használati erdők fatermékeinek értékesítése.)

Rendelet a vitéztelekről.

Lapunk más helyén méltatjuk a hivatalos lap augusztus 29-iki számában megjelent 6650. M. E. számú kormányrendeletet, amely a „vitéztelek” adományozását és alapítását szabályozza.

A rendelet szerinti a magyar állam védelmében kitűnt feddhetetlen honfiak részére: a haza el nem muló hálájának jeléül ingatlanok adományozhatók olyképpen, hogy az adományozott ingatlanhoz meghatározott közszolgálatok teljesítésének kötelezettsége fűződik és az ingatlan különleges jogi minősítést kap. Az ilyen ingatlan neve: vitéztelek. E minősége az adománylevel alapján a telekkönyvbe is bejegyzendő. Vitézteleket az államfő adományozhat az e célra magánosok vagy köztestületek felajánlotta ingatlanokból vagy egyéb e célra rendelkezésre álló ingatlanokból. Az adományozás feltételekhez is köthető. Ha magános adományoz valakinek saját ingatlanából vitézteletet, az ilyen adományozás csak az államfő megerősítésével érvényes. Továbbá ugyancsak az államfő megerősítésének fenntartásával a tulajdonos saját kizárólagos tulajdonában álló ingatlanából maga is alapíthat akár maga, akár leszármazója részére vitézteletet a most életben lévő köteles részre jogosultak köteles részének és közszervezet házastársa közszerepményi igényének sérülése nélkül. Ily esetben az alapítólevelét pótolja az adománylevelével.

A vitézteletet akár egészen, akár részben elidegeníteni, megterhelni, bérbe vagy haszonbérbe adni, használatát vagy hasznélvezetét másnak átengedni, a vitéztelekre vagy hasznélvezetere, valamint a vitéztelekkel járó felszerelésre végrehajtást vezetni nem lehet.

Szükséges vagy hasznos beruházások céljára kivételesen megterhelhető a vitéztelek is, de csak a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége, vagy az Országos Központi Hitelszövetkezet vagy a kötelekbe tartozó szövetkezet által nyújtott kölcsön biztosítására és csakis a vitéztisztek hozzájárulásával. Ilyen esetben a vitéztelek az esetleges hátralekös törlesztőrészelekért kivételesen esetleg végrehajtás alá is vonható, de csak akkor, ha a hátralekös törlesztő részleteket másként behajtani egyáltalán nem lehetne és ha a vitéztisztek a végrehajtás megelőzése végett a vitézteletet vagy hasznélvezetést zár alá nem veszi. A vitéztisztek zár elrendelése esetében gondviselőt is rendelhet ki. A gondviselő feladata a kezelés vagy a kezelésnek ellenőrzése s a törlesztő részletek kiegyenlítésének biztosítása. A gondviselő jogköre egyebekben ugyanaz, mint a bíróság által kirendelt zárgondnoké.

Különös méltánylást érdemlő esetekben a vitéztelek a vitéztisztek hozzájárulásával bérbe vagy haszonbérbe is adható, azonban csak olyan egyén részére, aki a jelen rendelet értelmében annak átvételére is alkalmas volna.

Öröklés esetében a vitéztelek csak oszthatatlan egészben szállhat át olyan utódra, aki átvételére a jelen rendelet értelmében alkalmas.

Hogy mennyiben száll át öröklés esetében a vitéztelekkel együtt a gazdasági vagy a hozzátartozó más felszerelés is, azt az adománylevel vagy az alapítólevel, illetőleg későbbi kiegészítésük határozza meg.

A vitéztelekre nézve az öröklés rendjét az adománylevel vagy alapítólevel állapíthatja meg. Ha erre nézve az adománylevel vagy az alapítólevel másként nem rendelkezik, a vitézteletet az örökhagyó leszármazói közül az átvételére alkalmas fiúivadék az elsőszülöttség rendjében igényelheti. Ha az örökhagyónak alkalmas fiúivadéka nincsen vagy az nem igényli a vitézteletet, akkor az adományos vagy az alapító előnének fiágából származó alkalmas férfirokonok közül az elsőszülöttség rendjében sorra kerülő igényelheti a vitézteletet.

Ha az örökhagyónak a vitéztelek átvételére alkalmas fiúivadéka nincsen vagy az a vitézteletet nem igényli az örökhagyó a vitéztelekre végrendelettel örökösül kijelölheti nőleszármazójának a vitéztelek átvételére alka-

mas férjét vagy leányát az említett nőleszármazók jönnék figyelemjének férje még nem feleltétele alatt 6 t delet arra is kötelezett férjét, hogy es is viselje. Az emlité államfő megerősítés

Nem alkalmas a kapcsolatos közszolgálatok testileg képtelen vagy mély. Ha az igénylő ság megállapításához alkalmasságának me alatt hasznélvezetést lő, valamint azt is, nem támaszt, az ő tekinteni.

A vitézteletet átvé ségeiért csupán a v lélen felül kapott ör szabályoknak megfe

Afeől, hogy az őz donosával szemben sultak mennyiben és tást a vitéztelek jő összes körülményekr figyelembevételével, latok teljesítése hátr

A vitéztelek és a letnél fogva az állar

1. ha annak tulajd 2. ha a vitéztelek 3. ha öröklés vagy az átvételre alkalmas a vitézteletet.

Az alapított vitézté tetében az alapítólev rendelvekhetik.

A vitéztelek és a let erejénél fogva a legközelebbi alkalmas

1. ha a vitéztelek közszolgálatokat egyá jesíti, vagy ezeknek szellemileg vagy testile ha az a képtelenség a haza védelmében sz séggel jár;

2. ha a vitéztelek dologterítés vagy erl alá eső más fontos v válik;

3. ha a vitéztelek ből megfelelően nem tartja, terhei fedezése tüzkar ellen nem biz delt egyéb biztosítás javára életbiztosítást teljesíti;

4. ha megfelelő idő

5. ha a vitéztelek nőleszármazóval kötő jából jogerősen felbor

Ha a legközelebbi k ort, hogy a vitézte meg lehetne alapítar vitéztisztek felügyele

A fentebb említett szék állapítja meg. A szükséges telekkönyv ság a megállapítás evéghől a jogerős hat

Az átszállás esetébe a terhére eső szándé

Aki az átszálló vité beruházásokat teljesi még meglevő értékét köteles, akire a vitézt a vitéztisztek állapítar vitéztelekre nézve a levél rendelkezései in

Az államra átszálló manyozhatja. Kezelés köteles, akire a vitézt a vitéztisztek állapítar vitéztelekre nézve a levél rendelkezései in

A vitéztelek tulajd az eskü leféléte után viselheti.

A vitéztelek tulajd mindenkor jókarban t háson szükséges vagy teljesíteni.

WOHANKA ÉS TÁRSA UTÓDA R.-T. Budapest, V., Vilmos-császár-ut 76. sz.

Géposztály: Nyersolajmotorok • Vetőgépek • Boronák • Konkolyozók • Szecskaavágók
Kukoricamorzsolók • Gazdasági malmok • Szénaprések • Szalmaaprések

Teljes malomberendezések és egyes malomgépek azonnal raktárról szállíthatók. 8221

GAZD.

Alapítástól 1900-ha

Biztosításokat elfog módozatok szerint, ajánlatok benyújtat Nyomtatványokkal é

Alapítóke — — — Tartalékok — — — A szövetkezet köteleze

mas férjét vagy leendő férjét is. Ilyen esetben csupán az említett nőleszármazóval kötött házasságból leszármazók jönnek figyelembe. Ha az örökösök nőleszármazójának férje még nincsen, férjhezmenetelig a vitéziszek felügyelete alatt ő hasznélvezi a vitézitelket. A végrendelet arra is kötelezheti az örökösül ilyen módon kinevezett férjét, hogy családneve mellett nevének családnevét is viselje. Az említett végintézkedések azonban csak az államfő megerősítésével érvényesek.

Nem alkalmas a vitézitelket átvételére a vitézitelkekkel kapcsolatos közzolgálatok teljesítésére szellemileg vagy testileg képtelen vagy az erkölcsileg megbízhatatlan személy. Ha az igénylő a vitézitelket átvételére való alkalmasság megállapításához szükséges kort még el nem érte, alkalmasságának megállapításáig a vitéziszek felügyelete alatt hasznélvezi a vitézitelket. A nem alkalmas igénylőt, valamint azt is, aki ugyan alkalmas lenne, de igényt nem támaszt, az örökös rendjében nem léteznek kell tekinteni.

A vitézitelket átvéző örökös az örökösök kötelezettségeiért csupán a vitézi telken és a vele járó felszerelésen felül kapott örökösre erejéig felel az általános jogszabályoknak megfelelően.

Afelől, hogy az özvegy nő, valamint a vitézitelket tulajdonosával szemben a törvény értelmében eltartásra jogosultak mennyiben és mily mértékben követelhetnek tartást a vitézitelkek jövedelméből, a vitéziszek határoz az összes körülményeknek s különösen annak is méltányos figyelembevételével, hogy a vitézitelkekkel járó közzolgálatok teljesítése hátrányt ne szenvedjen.

A vitézitelket és a vele járó felszerelést a jelen rendeletnél fogva az államra száll:

1. ha annak tulajdonosa hazaárulást követ el;
2. ha a vitézitelket átvételkor letett esküjét megszegi;
3. ha örökös vagy a várományosra átszállás esetében az átvételre alkalmas utód nincsen vagy az nem igényli a vitézitelket.

Az alapított vitézitelket s a velejáró felszerelést tekintetében az alapítólevél a fenti pont esetére másként is rendelkezhetik.

A vitézitelket és a vele járó felszerelést a jelen rendelet erejénél fogva a tulajdonosról még annak életében a legközelebbi alkalmas várományosra száll:

1. ha a vitézitelket tulajdonosa az azzal kapcsolatos közzolgálatokat egyáltalában nem, vagy nem híven teljesíti, vagy ezeknek a közzolgálatoknak a teljesítésére szellemileg vagy testileg tartósan képtelenné válik, kivéve, ha az a képtelenség a korral, a közzolgálatban vagy a haza védelmében szerzett foglalkozással vagy betegséggel jár;
2. ha a vitézitelket tulajdonosa iszakkosság, rendbontás, dologterülés vagy erkölcsi szempontból súlyos megítélés alá eső más fontos okból a közbecsülésre méltatlanná válik;
3. ha a vitézitelket tulajdonosa a vitézitelket önhibájából megfelelően nem műveli, a szokásos jókarban nem tartja, terhei fedezéséről nem gondoskodik, az épületeket tűzkar ellen nem biztosítja, vagy a vitéziszek által elrendelt egyéb biztosítási szerződéseket (pl. a leszármazók javára életbiztosítást) meg nem köti s pontosan nem teljesíti;
4. ha megfelelő időben családot nem alapít;
5. ha a vitézitelket tulajdonosának a fentebb említett nőleszármazóval kötött házasságát a bíróság a férj hibájából jogerősen felbontja.

Ha a legközelebbi várományos még nem érte el azt a kort, hogy a vitézitelket átvételére való alkalmasságát meg lehetne állapítani, alkalmassága megállapításáig a vitéziszek felügyelete alatt hasznélvezi a vitézitelket.

A fentebb említett átszállás bekövetkezését a vitéziszek állapítja meg. Megállapítása közhírré is tehető. A szükséges telegkönyvi bejegyzéseket a telegkönyvi hatóság a megállapítás alapján hivatalból foganatosítja s evégből a jogerős határozatot a vitéziszek hozzá átteszi. Az átszállás esetében az, akiről a vitézitelket átszáll, a terhére eső szándékos rongálásokért felelős.

Aki az átszálló vitézitelkebe szükséges vagy hasznos beruházásokat teljesített, annak az ilyen beruházások meg meglevő értékét meg kell téríteni. A megtérítésre az köteles, akire a vitézitelket átszáll. A megtérítő összeget a vitéziszek állapítja meg. Alapítás után keletkezett vitézitelkekre nézve a megtérítés tekintetében az alapítólevél rendelkezései irányadók.

Az államra átszállott vitézitelket az államfő újból adományozhatja. Kezeléséről addig a vitéziszek gondoskodik.

A vitézitelket tulajdonosa és legközelebbi várományosa az eskü letétele után családneve mellett a „Vitéz” jelzőt viselheti.

A vitézitelket tulajdonosa köteles annak felszerelését mindenkor jókarban tartani, megfelelően pótolni s a szokásos szükséges vagy hasznos beruházásokat kellő időben teljesíteni.

A vitézitelket után teljesítendő közzolgálatok tekintetében az adománylevél, a netán ahhoz csatolt szabályzat vagy a jelen rendeletben kapott felhatalmazás alapján kiadott rendeletek irányadók.

A vitézitelkekkel kapcsolatos közzolgálatokat a vitézitelket mindenkor tulajdonosa köteles teljesíteni. Mennyiben köteles a vitézitelket átvételére hivatott várományos közzolgálatokat már elődje életében is teljesíteni, szintén az előbbi bekezdésben említett módon kell megállapítani.

Az adományos a vitézitelket átvételkor, a várományos pedig szintén akkor, amikor a vitézitelket átveszi, köteles közzolgálati kötelezettségei hű és pontos teljesítésére esküt tenni. A várományostól az eskü letétele már akkor követelhető, mikor elérkezik az előbbi bekezdésben említett kötelezettsége teljesítésének az ideje. Aki az esküt önhibájából nem teszi le, azt nem léteznek kell tekinteni.

A vitézitelket tulajdonosa arról bármikor lemondhat. Lemondás esetében az utódlásra nézve megfelelően kell alkalmazni az örökös esetére szóló szabályokat.

A vitézitelkek, valamint azok tulajdonosai felel is a felügyelet gyakorlására, a köteles közzolgálatok irányítására és számonkérésére, a fegyelem, a hazafias érzés s az együvértartozás ápolására megfelelő szerveket kell létesíteni. A szervezet élén áll a vitéziszek elnöke. A vitéziszek elnökét a vitéziszek tagjai választják. A választás a megválasztott élettartására szól. Az elnök megválasztásáig az elnöki tennivalókat az államfő megbízottja látja el. Ugyanez áll arra az esetre is, ha a megválasztott elnök tisztségét ellátásában tartósan akadályozva van.

A vitéziszek tagjai:

1. a miniszterelnök, a belügyminiszter, a földművelésügyi miniszter, a honvédelmi miniszter és az igazságügyminiszter egy-egy képviselője;
2. a Magyar Földbirtelintézetek Országos Szövetségének ügyvezető igazgatója;
3. az államfő által kinevezett nyolc tag. A kinevezett tagokat a vitézitelkekkel járó jogok is megilletik. Ha az államfő által kinevezett tagok valamelyike elhalálozása miatt vagy más okból megszűnik a vitéziszek tagja lenni, helyette a középirtok nagyságát elérő vitézitelkek tulajdonosainak sorából a vitéziszek többi tagja által szótöbbséggel javaslatba hozott három személy közül a vitéziszek elnöke nevez ki más tagot.

Amennyiben hitbizomány vagy más kötött forgalmu ingatlan birtokosa (javadalmasa vagy más hasznélvezője) ajánl fel ingatlan vitézitelkek alapítására, a felajánlásnak az államfő részéről elfogadása bármely más jogszabály értelmében megkívánt minden bírósági vagy más közhatalmi jóváhagyást vagy hozzájárulást pótol s a felajánlás elfogadása után a felajánlott ingatlan szabadon adományozható.

A lakásigénybevételi jog szabályozása.

A lakásügyek miniszteri biztosa, a f. évi 1552. M. E. számú kormányrendeletben kapott felhatalmazás alapján, eddig a következő helységek lakásügyi hatóságának adott általánosságban lakás- és helységigénybevételi felhatalmazást: Bihar, Győr- és Szalmár vármegyék egész területére, továbbá az adonyi, alsódobozai, balatonfüredi, békési (csak menekült közalkalmazottak részére), csepregi, devecsi, dunavessői, edelényi, egri, esztergomi, felsőöri, gesztési, gönci, gyömrői, igali, jászapati, községi, lengyeltői, makói központi, mezőkovácshegyi, méri, nagyatádi, nagykálói, nagymaros, nezsideri, nógrádi, nyiracsádi, nyirbaktői, oroshazi, pacsai, pécsváradi, putnoki, sajószentpéteri, sárospataki, sárdi, szeghalmi, szerencsi, szécsényi, székesfehérvári, szigetvári, szikszói szobi, szombathelyi, tornai, vasvári, váci, váli és zalaszentgróti járásek egész területére, továbbá Esztergom, Gyula, Kalocsa, Karcag, Pápa és Szekszárd városok és a következő környék területén: Abauj-szántó, Abaujmartonhegy, Aszód, Bánokszentgyörgy, Barcs, Bercel, Békéscsaba, Budafok, Budakalász, Budakeszi, Celdömölk, Cinkota, Csesztreg, Csorna, Csurgó, Csap, Dees, Dombóvár, Dunaharaszti, Dunakömlőd, Ecség, Edelény, Egyeduta, Elek, Encs, Erdőscsoknya, Fegyvernek, Fehérgyarmat, Felsőkismartonhegy, Felsőszenterzsébet, Forró, Fülöpzállás, Gáva, Gelse, Gödöllő, Gindicsalád, Gyöngyössolymos, Gyöngy, Gyulaj, Hárs, Harc, Hidas, Hort, Horvátjárfa, Hőgyész, Isaszeg, Kalló, Kalocsa, Kapuvár, Karátzalabaksa, Keszehegy, Kerkabarabás, Kerkakutas, Kerkanétfalu, Kerkapéntefalu, Kerkaujfalu, Keszthely, Kisberény, Kisbér, Kiskomárom, Kismarton, Kistarcsa, Kóka, Komáromújváros, Komárom, Kozmadombja, Kúpcsesny, Kundsorba, Kunszentmiklós, Lendvadedes, Lendvajakabfa, Letenye, Lőrinci, Magyarföld, Magyaróvár, Marcali, Mirokföld, Mátészalka, Maza, Mezőkomárom, Mezőkovácshegy, Mezőszentgyörgy, Mezőtúr, Mihályi, Mindszent, Moson, Móz, Nagymaros, Nagymányok, Nagyszokoly, Nemesnép, Nova, Nyírbátor, Ocsa, Orgovány, Ózd, Ózora, Ócsény, Paks, Pásztó, Pécel, Piliscsaba, Pórszombat, Pusztaszentpéter, Rajka, Rimoca, Rákospalota, Rákospalota, Rákospalota, Redics, Resznek, Sárpilis, Sely-Buják, Simonmajor, Simon-

torna, Sióagárd, Siófok, Soltvadkert, Solymár, Sornis, Szakes, Szakály, Szajol Szatmárcseke, Szeghalom, Szentgotthárd, Szentgyörgyvölgy, Szijjártóháza, Szilashalás, Szirák, Tab, Tamasi, Tapolca, Tiske, Tét, Tiszabura, Tiszabó, Tiszafüred, Tiszapüspöki, Tiszaroff, Tokaj, Tolna, Tolnanémedi, Törökszentmiklós, Ujdombóvár, Varsány, Várdomb, Vésztő, Visegrád, Visz, Zalabaksa, Zalaszentbátfá, Zebegény.

Új ólomárak.

A Vas- és Fémgazdasági Tanács Fémármegállapító Bizottsága augusztus hó 26-tól kezdve további intézkedésig az ólom határárát következőképpen szabta meg: hutaólmom 35 K., tömbólmom 28 K., ócska ólom 22 K., kemény ólom 30 K., kilogrammonként, tisztá súlyban.

A tavalyi paprika forgalmának felszabadítása.

A földművelésügyi miniszter 105.450. számú, augusztus hó 29-iki rendelete hatályon kívül helyezi az 1919. évi paprikatermesre vonatkozó muult évi 4652. M. E. számú kormányrendeletet az őrlésre és minősítésre vonatkozó rendelkezések kivételével s kimondja, hogy az 1919. évi paprikatermesből meglevő készlet az ország területén szabadon bocsátható forgalomba, külföldre azonban csak a közlelemzési miniszter kiviteli engedélye alapján és a Gyógy- és Ipari Növényforgalmi Iroda szállítási igazolványával szállítható. A szállítási igazolvány ellenében a Gyógy- és Ipari Növényforgalmi Irodának eljárás költség fizetendő a kivitelre szánt paprika számlaértéke arányában a nevezett iroda végrehajtóbizottsága által megállapítandó kulcs szerint. Kiviteli engedélyt és szállítási igazolványt az iroda utján kell kérelmezni és a kérelmező félnek igazolnia kell, hogy a kivitelre szánt paprika tényleg rendelkezésre áll. A kiviteli kérelmet az iroda végrehajtóbizottsága véleményes javaslatával a közlelemzési miniszter elé terjeszti s ha az utóbbi a kiviteli engedélyt megadja, az iroda a kirovandó illeték ellenében kiállítja a szállítási igazolványt.

Rézgálio kiosztása vetőmag csávázásához.

A földművelésügyi minisztérium az ősi vetőmag csávázásához szükséges rézgálicmennyiséget a törvényhatóság utján osztja szét a gazdák között. Aki tehát vetőmagcsávázás céljára rézgálicot igényel, forduljon hivatalos, illetve gabonavetése nagyságát tanúsító községi előjárósági bizonyítványai vagy adókönyvével az alispáni hivatalhoz, ahol a megrendelt rézgálicnak kilogrammonként 30 korona 60 fillérben megszabott árát előre le kell fizetni legkésőbb szeptember hó 15-ig.

Gyökér- és tuskófa bejelentése.

Az erdő- és faügyek országos kormánybiztosának 5.545. számú, f. hó 17-iki rendelete augusztus hó 20-tól kezdődőleg a fakészlettulajdonosokat és fakereskedőket a gyökér- és tuskófa bejelentésére is kötelezi, holott eddig az 1917. évi 1.851. M. E. számú kormányrendelet 2. §-ának a) pontja a bejelentés kötelezettsége alól kivette a tűzelesre alkalmas vágási hulladékfát, kérget és gallyát. A fakészlettulajdonosok a gyökér- és tuskófat ürmeterekben kifejezve tartoznak a Faértékesítő Hivatalnál a készletbejelentésnek esedékességének napján bejelenteni és a tűzifától elkülönítve külön rovatban kimutatni. Együttal a szállítási igazolványi kényszer a tűzifa szállítására vonatkozó általános szabályok szerint a gyökér- és tuskófára is kiterjed.

Az osztatlan közös használatu erdőik fatermekelnek értékesítése.

A folyó hó 24-iki 6.976. M. E. számú kormányrendelet hatályon kívül helyezi az 1916. évi 860. M. E. számú kormányrendeletet és kimondja, hogy amennyiben egyéb háborus rendelkezések kivétel nélkül nem tesznek, ezental a közös használatu erdőik bármind fatermekét ismét csak a közös birtokosok gyűlésének hozzájárulásával és nyilvános árverés utján szabad értékesíteni.

KÖNYVISMERTETÉS.

A szarvasmarha tenyésztése. Irta: Schandl József dr. gazd. akad. tanár. A „Gazdasági Tanácsadó” 6. füzet. 156 oldal, 18 képpel. Budapest, 1920. Az Athenaeum kiadása. Ára 36 K.

Schandl József dr. a gazdasági tanerők és mezőgazdasági szakirók legértékesebb tagjai közé tartozik, aranylag fiatalon máris szép pályát futott be és akik felkészültségét és tehetségét ismerik, minden irányban még sokat várnak tőle. A róla táplált kedvező véleményeket csak megerősítheti

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

Alapított 1900-ban. Igazgatóság Budapest, IX., Calvin-tér 10. (saját székházában). Alapított 1900-ban.

Biztosításokat elfogad tűz-, jég-, baleset-, szavatosság- és betöréses lopás ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módokozatok szerint, előnyös feltételek mellett. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság. A szövetség biztosítékai 1917. XII. 31-én:

Alapítók	2 551.130.- K
Tartalékok	9 849.672.71 - K
A szövetségi kötelezettségek fedezésére mindenképpént az évi díjbeviteli és kamallételeim szolgál, az kitéti 1917. évben tehát legalább	11 828.890.02 - K
	23.727.673.53 K

A Gazdák Biztosító Szövetkezete alapítása és fiókintézménye a GONDVISELÉS

Országos Központi Segélyző Társulat (Budapest, IX., Calvin-tér 10.), mely társulat tagjai részére 50 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítást nyújt, népbiztosítási osztálya keretében pedig 2000 koronáig hozomány, katonai és végyes biztosításokat közvetít, minden orvosi vizsgálat nélkül. 9059

ez a szarvasmarhatenyésztésről írt és most megjelent gyakorlatias irányú és célu könyve, amely minden tekintetben felülmúlja a hasonló jellegű munkákat. Könyve feltétlenül tudományos színvonalon áll, a korszerű állattenyésztési ismereteket igyekszik népszerűsíteni, emellett azonban mindig szem előtt tartja a könyv célja által kitűzött határokat és a kielégítendő szükségleteket. Számos tanulságos példával átszőtt fejtegetései szorosán a gyakorlati élet kívánalmához simulnak, könnyen érthető, gördülékeny, világos írásmódra szintén előnyösen áll ezek szolgálatában. Egyébként a könyv anyagának összeválogatása és rendszerének felépítése is erősen gyakorlatias irányú; főleges külföldi és fajtatani fejtegetésekkel nem terheli az olvasót, ezekről a kérdésekről csak a legszükségesebb és a viszonyaink között figyelmet érdemlő ismereteket nyújtja, de annál részletesebben foglalkozik a szorosán vett tenyésztési, nevelési és takarmányozási kérdésekkel. Ez a felfogás igen előnyösen jellemzi könyvét, mert általában a népies irányú kiadványok fordított arányokban szokták tárgyalni az anyagot és a takarmányozási ismereteket többnyire külön füzetekből kell megszerezni. Így tehát Schandl dr. könyve határozottan ügyes és sikerült munka, amely a tudomány és gyakorlat között a helyes középuton jár.

A könyv fontosabb fejezetei a következők: I. A tenyészállatok kiválasztása (ennek keretén belül a tenyésztendő fajta kijelölése, az egyed jelentősége, a termelőképesség megítélése stb.). — II. A tenyészállatok istállója. — III. A tenyészállatok takarmányozása és ápolása. — IV. A szarvasmarha tenyésztése. Ez utóbbi a legnagyobb fejezet, amelyben részletesen foglalkozik a párosítással, vemhességgel, átörökléssel, elléssel, a borjú nevelésével és takarmányozásával, valamint a szarvasmarhák jelzésével és törzskönyvelésével. Amint a tartalomból kitűnik, a könyv minden lényeges kérdést felöl és ha nem is nyújt olyan alapos, széleskörű és részletes ismereteket, mint a Cselkő-féle szarvasmarhatenyésztési könyv, azt is helyettesítheti részben, a gyakorlati téren, míg abból a második kiadás megjelenik és még a tanult gazdák is haszonnal forgathatják; a kezdő gazdák és kis állattenyésztők pedig igen megfelelő és megbízható tanácsadóra tesznek benne szert.

A háziállat mint haszonállat. Irta: L. Kovách Gáspár. Ára 10 K. Megrendelhető a „Patria” könyvkereskedés útján. Budapest, Üllői-ut 25. szám alatt.

Ezen 35 oldalas kitévő könyvben szerzőnk három részre osztva tárgyalja a háziállattenyésztést és annak jövedelmezőségére hívja fel a gazdák figyelmét. A mű rövid, tartalma: I. Bevezető. — A világháború tanulságai. — A többtermelés, mint a népjólét eszköze. — A kisebb gazdasági ágak jelentősége. — A háziállattenyésztés a kisgazdaságban. — Mire használható a háziállat? — II. A háziállat természetrajza. — Származás. — Válfajok. — Köztenyésztés és fajtenyésztés. — Elhelyezés és gondozás. — Takarmányozás. — Szaporítás. — Betegségek, ellenségek. — III. A háziállat mint haszonállat. — A hus és a melléktermékek értékesítése. — Jövedelmezőség és tiszta haszon. — Ki tenyészteszen háziállatot? — A szövetkezés szerepe a háziállattenyésztésnél és értékesítésnél. — A szerző ezen művéhez Bernát István kiváló közgazdászunk írt előszót. Meltatja ebbeli nagy fáradozását és törekvéseit a háziállattenyésztés terén, különösen a mai szomorú élelmészeti és gazdasági viszonyaink között, midőn a hus ritka és drága táplálék lett és a régi kereseti források mellett újak kutatására vagyunk ráutalva. Ezen művet a bennfoglalt hasznos utbaigazítások megismeréséért törpebirtokosaink, kerttulajdonosaink, a városi lakók és háziállat tenyésztő gazdaságainknak bátran ajánljuk figyelmébe.

R. K. dr.

Die Düngstätte am Gutshofe. Irta: Ingr. August Jentsch, Wien, 1920. Verlag v. Karl Gerold's Sohn. Megrendelhető a „Patria” könyvkereskedése útján (Budapest, IX., Üllői-ut 25.). Ára 27 K.

Ebben a 37 oldalas könyvben a szerző az istállótrágyának Ausztriában szokásos kezelési módjait, ezek hiányait és a kívánatos újításokat ismerteti. Fölhívja a gazdák figyelmét az okszerű trágyakezelés nagy fontosságára, ami különösen a jelenlegi nehéz viszonyok között elsőrendű szükség, mikor a műtrágyák nem állanak rendelkezésre. A szerző 8 eredeti felvétellel, 2 rajzzal és 3 táblával teszi szemléltetővé könyvét és lehetőséget ad arra, hogy a között képek, tervrajzok és számítások alapján a gazdák maguk is be rendezkedhessenek az okszerű trágyakezelésre. Kívánatos volna, hogy a németnyelvű kisgazdák közül minél többen olvassák el ezt a gyakorlatias irányú művet, amelynek tárgya jelenleg nagyon is időszerű.

Vadászatunk jövője.

Az ezidőszerint liliputivá sorvasztott Magyarország tengernyi „kérdése” közt jövőnk kialakulása dolgában, sokunkat legszemélyesebben is közelről érint az az aggodalmunk, hogy milyen lesz, ha lesz, ezentúl a mi vadászatunk; lehet-e majd egyáltalában magasabbrendű vadászatról beszélnünk hazánk határai között, illetőleg: lesz-e módunkban ilyet fenntartanunk, sőt elsősorban is újjáteremtünk, minthogy ebben a pillanatban jóformán csak zsellérjei vagyunk a vadászatnak. Leggyönyörűbb — és egyszersmind az igazi vadászok számára legértékesebb — erdei és főképben hegyvidéki területeinkkel ezidőszerint nem mink rendelkezünk. Nagyvadászatunk tehát — minden széles koncepciójú vadászatnak ez a koronája — még a lehetőségében is a minimálisra süllyedt. Ezen a téren is koldusokká lettünk. Törekvéseink és áldozataink eddigi eredményei elvesztek számunkra. Golyóspuskánk, ez a legtekélyesebb vadászvezeteket biztosító kedves társunk csak emlékeink visszaidézésére való. Számtalanon vagyunk, akiket ez a tudatunk valószínű testi-lelki betegékké teszen, elmondhatatlan benső gyöttrődéseket zúdítva ránk, amelyek egyetlen orvossága az a nagyon is kétes reménykedés, hogy ez az állapot nem marad, mert nem maradhat végleges. De addig, amíg — ki tudja mikor — ebből a reménységünkön csak valami is valóra válhatik: egyelőre tovább vagyunk kénytelenek szenvedni s lemondani, megszüntetni azt az életmódunkat, amely számunkra a megszokottságával annyira nélkülözhetetlenné vált, hogy semmit sem nagytok, amikor azt mondom, hogy emiatt boldogtalanoknak és szerencsétleneknek éreznők magunkat, még ha nem volnának ennél is nagyobb okaink a kétségbeesésre, amikor Hazánk jövőjéről sorsára gondolunk.

Lehetetlen azt a lelkiállapotot híven lefestenünk, amelyben mink, magyar vadászok, emiatt a saját külön veszteségünk miatt élünk és élni fogunk ezután. Reszketve attól, hogy mi vár Magyarországra az egész vonalon: mink még attól is meg vagyunk fosztva most, hogy magánéletünk uralkodó nagy szenvedélyét kielégíthessük. Jövünk-megyünk, mint a holdkórosak, ha találkoznak egymással, arcunkon ott van a csupán csak teljes lelki-közösségben élők közt igazán megnyilvánuló fájdalom és szomorúság. Mindegyikünk azt kérdezi a másiktól: mi lesz velünk, mint vadászokkal, akiknek az erdő, a hegy, a nagyvad, a legférfiasabb időöltés; egészségünk és meg-

elégedésünk biztosítója, egyszóval: a magasabbrendű vadászat, minden másért kárpótló jutalmunk, majdnem a mindenünk volt. Akik ezt nem érzik így velünk, azok nem is sejtetik a mi külön nyomorúságunkat. Olyanformán vagyunk, mint a klasszikus zene imádói, akik egyszerre megfosztva érzik magukat attól, hogy valaha még beleszédülhessenek Beethoven, Chopin, Brahms és a többi nagy zeneköltő műveinek isteni gyönyörűségeket kínáló élvezetébe és legfeljebb operettekben, vagy kávéházi zenekarok produkcióiban kapnak „zenét”. — Legyen bár a kisvad vadászat még oly jó is arra, hogy valaki a sörétes puskájával vadászgatva, levegőre jusson és magát akár a legkitünőbb fogoly-, fácán- és nyulölvővé képezze: ez mind csak „operett” és „kávéházi zene” ahhoz képest, amit a Mauser, vagy a Schöner-Mannlicher éles csattanása okoz, mikor a vadászat magas iskoláját járva, egy jó szarvasbikára sűtjük golyóunkat, valamely élményekben gazdag cserkészeten.

Erről kell most lemondanunk a legtöbbünknek. De bennünk van az életöszön, amely arra sürget, hogy mentsük a mehetőt s ezzel időt nyerjünk a nagy „talánig”, amelynek a reményről mégsem birhatunk lemondani. Ma tehát legalább annyit kell megtennünk, amennyit a maradék Magyarországon is megtehetünk a vadászatunkért. Hogy itt elsősorban a vadóvás és vadvédelem minden elképzelhető módjára gondolunk, az magától értendő; már unosantig hangoztattuk kívánságainkat erre nézve, amelyek főképpen a vadorzás lehető letérésében csucsosodnak ki. Hisz ma és éppen ma, nemcsak a régi értelemben vett vadorzás megfékezéséről van szó, hanem arról a végtelenül elharapódzott szabadságról, amely a vadorzást már-már nem is tekintik annak, mert elfajult fogalomzavarában, amelyet esetleges jóhiszeműség sem ment, egyszerűen jogosnak igyekszik feltüntetni mindazt, amit eddig, vadászati visszaélés címen, legalább papíron büntetett a törvény.

Ma ugyanis vadászik mindenki, akinek kedve van rá és vadászik mindenhol, ahol a körülményei megengedik; mert a Buza Barna-féle megmételvezés hatása lelki vérbajként hárapódzott el azok közvéleményében, akik a „minden a mienk” jelszavát nagyon is hajlandók helyes jogelvének elfogadni és gyakorolni.

Mondjuk meg nyíltan: itt magára a külső „nép”-re gondolunk, a falvak és puszták lakosságára, amelyet a maga egészében a földműves — alias: „paraszt”-fogalma köt egy bokrába. A paraszta „ur”, aki az utóbbi években megszokta, hogy necsak ellenőrizve ne legyen a vadászat terén, hanem neki felkínált illeték-telen jogokat úgy gyakoroljon, hogy ennek a módjával okvetlenül tönkre kell mennie a vadászatban mindannak, ami akár nemzetgazdasági érték, akár kötelező erkölcsi nobilitás, azaz igazi vadászat.

Sok szó esett már arról, kivált az utóbbi időben, hogy a vadászat nem „uri passzió”, hanem közkinés, amelynek szakszerű védelme tehát egyszersmind közérdek. Amily helyes annak a hangsúlyozása, hogy a vadászatot nemzetgazdasági értéke teszi közérdekké, annyira nem lehet azt be nem ősmerni, hogy maga a vadászat, aki folyvást és főképpen csak anyagi áldozatokat hoz a passziójának, aki temérdek lemondással és türelemmel kénytelen fenntartani és kellő színvonalra emelni az ő vadászterületét: tulajdonképpen kívül esik befektetése realis haszon-

elvezetésén; mert vadászatára, mihelyt kezében számítja adott és azután nem mindig főképpen a ket, a kárpótlást, jában volt kint a s az Isten napját, a faradni emellett, az tisztteres hajtóba hogy vele a farad csupán csak az éle erején felül is és hogy hiszen minden kerülne, például a las, vagy színház, vendéglőkben vacsora meg a többi „sport” van, hogy azt a férf a vadászat révén ján fizeti meg a ten a vadtenyésztés kö gatas kiadásával, a vadászati fizetségek a vadászati felszer egyült beszerzése s — nem is szólna ar időöltést össze lehe reseti tevékenység vadász, aki rendszre áldozni, azt a napja sete — illetve munk vesztíti.

Száz szó, mint a nemcsak helyzetbel főképpen erkölcsi feltételez és fog felt szat lesz. És en ebb májának a legmeg az olyan vadászkoz ság” idegen, amely nevelve: az a vadász sem nélkülözhetetlen tani.

Lehet-e tehát café ban annyira pénzes lenül nagyon rá fog minthogy módjában mindenkit, aki vele het: ezidőszerint eg egyszersmind a vadás sitójának is? Én me vagyok a parasztság den idegzsámmal vagyok; senkisen le a nagyszerű államfen magam; gazdagodá mindig, mert ebben való menekvését és ellenálló erőt gyűjth kapzsiság ellenében legnagyobb mérték vadászat tudomány — ha az edestestvé döntő szó és tenyk többé magyar vadás hada van és akkor e országszerte.

Meg kell tehát az az észszerű jog ha katasztrófa érhesse a lag „urra” vált „par metamorfózis az onb törvénytől, sem mim hosszabb ránevelés e a nevelés megtörtén személyzet szüksége körrei felruházva n

MAYER HENRIK és TÁRSA VETŐMAGNÁYKERESKEDÉSE Budapest, V., Akadémia-u. 8.

Sürgőnycim:
VETŐMAG
BUDAPEST

VESZÜNK

babot, borsót, lencsét, mákot, szöszösbükkönyt, őszi borsót, mustármagot, heremagfeléket és egyéb gazdasági magvakat. Mintázott árajánlatok kéretnek.

Telefon:
165-62

DÁN
MAGKERES
BUDAPEST
VII., Baross-tér 22. Raktár
Telefon: József 16-48. Süveg

élvezetén; mert majdnem mindig ráfizet a vadászataira, miből papírossal és ceruzával a kezében számítja ki, hogy *anyagilag* mit adott és azután mit kapott. A vadász maga, mindig főképpen abban fogja látni az ellenértéket, a kárpótlást, hogy a drága pénzéért módjában volt kint a szabadban kóborolni; élvezni az Isten napját, felséges levegőt és annyit fáradni emellett, hogy aki nem vadászember, az tiszteres hajtóbéret sem volna rá hajlandó, hogy vele a faradalmait megossza. A vadász csupán csak az *élvezet* kedvéért áldoz, gyakran erején felül is és ámbar azt lehetne mondani, hogy hiszen minden más élvezet is csak pénzbe kerülne, például a fürdőzés, általában a nyaralás, vagy színház, vagy akár a klubélet, a jó vendéglőkben vacsorázás, a szépen ruházódás, meg a többi „sport” legfőbbje stb., mégis úgy van, hogy azt a *férfiúvá nevelő* élvezetet, amelyhez a vadászat révén jutunk, maga a vadász drágán fizeti meg a területbérelettel, a vadőrtartással, a vadnyelési költségeivel, az ide-oda utazgatás kiadásával, a szó szoros értelmében vett vadászati fizetésekkel, aminők: a hajtók bére, a vadászati felszerelésnek a kellő ruházattal együtt beszerzése s — az ellátási kiadások stb. — nem is szólva arról, hogy míg igen sok más időtöltést össze lehet egyeztetni a normális kereseti tevékenység folytonosságával, addig a vadász, aki rendszerint egész napját kénytelen áldozni, azt a napját, amikor vadászott, a keresete — illetve munkája — számára egészen elveszti.

Száz szó, mint egy, a vadászat *gyakorlása* nemcsak helyzetbeli, hanem sok tekintetben főképpen erkölcsi értelemben vett „uriságot” feltételez és fog feltételezni *mindig*, amíg vadászat lesz. És én ebben látom a vadászat problémájának a legmegsziveltetőbb részét. Mert az olyan vadászközönség, amelytől ez az „uriság” idegen, amely erre az „uriságra” nincsen nevelve: az a vadászatban sem kellő mérsékletet, sem nélkülözhetetlen szaktudást nem fog bizonyítani.

Lehet-e tehát cáfolni azt, ha az a mostanában annyira pénzes parasztság, amely okvetlenül nagyon rá fogja vetni magát a vadászatra, minthogy módjában lesz kielicálni a béreletekből mindenkit, aki vele e részben nem versenyezhet: ezidőszert egyáltalában nem tekinthető egyszersmind a vadászat közérdekű értékei biztosításának is? Én magam talán tulontul elfogult vagyok a parasztság értékelésében, mert minden idegszálammal a föld és a föld népé vagyok; senkisémet lehet igazibb szerelmese ennek a nagyszerű államfenntartó népek, mint szerény magam; gazdagodásának ujjongva örvendtem mindig, mert ebben láttam a kiuzsorátástól való menekvésért és azt, hogy maga a nemzet ellenálló erőt gyűjthessen a betolakodó idegen kapzsiság ellenében: de a vadászat ügyét a legnagyobb mértékben féltem attól, hogy a vadászat *tudományában* teljesen járatlan *akárki* — ha az edestestvérem volna is — legyen a döntő szó és ténykedés, mert akkor — nincs többé magyar *vadászat*; akkor csak puskások hada van és akkor csak kiirtott területek lesznek országszerző.

Meg kell tehát akadályozni, amennyire csak az észszerű jog határai közt lehet, hogy ily katasztrófa érhesse a vadászat ügyét. A vagyoniilag „urra” vált „parasztság” lelki uriságának a metamorfózisa azonban, sajnos, nem függ sem törvényről, sem miniszteri rendeletről. Az csak hosszabb ránevelés eredménye lehet. Hogy ez a nevelés megtörténhessen, arra megfelelő nevelő személyzet szükséges, amely méltó hatalmi körrel felruházva ne csak irányítson, hanem

szükség esetén kényszeríthessen is. Az országos vadászati felügyelőség intézménye erre még a megcsontított Magyarországon is édes-kevés a mai mivoltában. Ezt a hatáskört decentralizálni kellene, hogy közvetlenebb és könnyebb aktivitással gyorsabb eredmények legyenek elérhetőek. Erről már részletes tervezetek vannak a földművelésügyi minisztérium előtt, minthogy az országos jellegű vadásztületek állandóan foglalkoznak a nagyjelentőségű reformokkal. Nincs terünk ennek az elmefutatásnak szűkreszabott keretében a tervek alapos ismertetésére, de különben is csak a legsürgősebb tennivalóra óhajtjuk ezuttal felhívni a földművelésügyi miniszter ur figyelmét, mert tapasztalásból tudjuk, hogy elődei közt egy sem volt még olyan vadászati érzékű és tudású szakemberünk. Így talán nem lesz a szavunk a pusztában kiáltó szó.

Mindenekelőtt a legsürgősebben biztosítani kellene a mai vadászati béreletek számottevő meghosszabbítását, tul az 1921. február végén terjedő időre, meddig ugyanis már biztosítva van. *Legalább* még egy esztendő kell adni a régi jogtulajdonosoknak — természetesen, ha ők is óhajtják — hogy a régi feltételekkel maradhassanak területeik urai. Qui habet tempus, habet vitam; időt kell engedni a mai szeretlenül lehanyatlott helyzetek konszolidálására; mert itt az „aki bírja marja”, pótolhatatlan veszteséget okozhat az országnak. Ne lehessen *pénzzel* és *csak* pénzzel *mindent* elérni. És azután, mielőtt essünk át a vadászati törvény „reviziójára” is, egészen új törvényvel, amely kezdje azon, hogy az állam a maga tulajdonának nyilvánít *minden* vadat és ezzel megdöntve a régi „res nulliusos” elméletnek ily irányban teljességgel tarthatatlan következményeit: biztosíthatja a *saját* vadjának közérdekű értékesítését; *kötelező védelmet* és *tenyészést*, teljesen szakszerű — és *csakis* *szakszerű* — vadászatát, minden támogatásban és helyes joggyakorlatban részesítve az *erre* *mélő* vadászközönséget; ellenben a legszigorúbban ellenőrizve nemcsak magát a vadászatot, hanem azt is, hogy *kiknek* a kezébe jusson ezentul. Hogy *ebben feltétlenül* a színmagyarországi ősi jogait kell hathatósan biztosítani, az elemi dolog.

Valamint az is, hogy vadászati analabéták, csupánésak a zsebök erejével, ne tehessenek lehetlenné annak a törzsoke magyar vadászközönségnek a helyén maradását, amely nemcsak a szakértelmével egyedül hivatott a mi vadászatunk ügyének komoly fellendítésére, hanem amelytől ezt a lehetőséget elvenni annyit jelentene, mint olyan embereket forgatni ki testi-lelki világuk épségéből, akik Magyarország épségének is a leghivatottabb fenntartói közé tartoznak egyszersmind.

Bársony István.

VEGYESEK.

Rubinek Gyula helyettes miniszterelnök. A Budapesti Közlöny augusztus 29-iki számában publikált kézirat a kormányzó, a m. kir. miniszterelnök betegsége folytán beállott akadályoztatása tartamára a miniszterelnöki teendők ideiglenes ellátásával *Rubinek Gyula* m. kir. kereskedelemügyi minisztert bízta meg. E megbízás folytán a nemzetgyűlésnek a kormány nevében *Rubinek Gyula* miniszter nyilatkozik.

A földigénylők ideiglenes kielégítése. A nemzetgyűlés e hó elsején tartott ülésén *Berky Gyula* interpellációt intézett a földművelésügyi miniszterhez. Sürgősen intézkedni kell, ugymond, hogy a szegény földművesek megkapják a szükséges házhelyet és legelőt, még pedig lehetetlen a nagybirtok legelőjén. A szomszédos államok már

megcsinálták vagy megcsinálják a demokratikus agrarreformot, mi ebben nem maradhatunk el. Azt kérdezte, hajlandó-e a kormány rendeletileg intézkedni, hogy 2-3 holdas béreletek és házhelyek jelöltessenek ki hadiövezetek, árvák és rokkant katonák számára, még a földreform életbelépése előtt? Nagyatádi *Szabó* földművelésügyi miniszter közölte, hogy a kedden este tartott minisztertanács felhatalmazta őt arra, hogy rendelet-tervezetet készítsen abban az irányban, amit *Berky* kívánt. A rendeletben további intézkedések is lesznek, nevezetesen a házhelyek számára föld lefoglalása tekintetében, azután arról, hogy a kis béreletek fölmondhatók ne legyenek, hogy béreik esztelenül ne emeltessenek, végül, hogy még ebben az évben a nagybirtokok bizonyos percentje parcellázás céljaira kiadassék. A kezében levő hatalom minden eszközt felhasználom, hogy ezt a rendeletet végre is hajtsam. Könyörtelenül le fogok sújtani mindazokra, akik a végrehajtást megakadályozzák.

Termésbeeslési adatok. A földművelésügyi minisztérium által kiadott legutóbbi termésjelentés adatai szerint a gabonaművek *aratása* befejeztett, a hordás is tulnyomó részben megtörtént. A *cséplés* a kisgazdáknál nagyobb részt szintén befejeztett, a nagygazdaságokban a szén- és benzinhány miatt azonban lassan halad. Több helyen a sok eső következtében a behordott gabonák erősen csirázhatnak s ez a szemes termények minőségét károsan befolyásolja. A *talaj-előkészítő munkálatok* serényen folynak s az esőzések következtében igen jó munka végezhető. A *tengeri* fejlődésére az utóbbi esős időjárás igen jó hatással volt. A tengeri általában igen jó áll, szára magas, levélzete széles, csöve hosszú, a szemése jó. A tengeri érésehez száraz időjárás kellene. A beküldött jelentések szerint 13.347.000 q tengeritermés várható. Kat. holdanként átlag 9-6 mm. A *burgonyatermés* kilátásai kedvezőtlenebbek, mint azt a gazdák a nyár folyamán remélték. Az esőzés sok kárt okozott, mert különösen a lapályokban és agyagosabb talajban a tulsok csapadék következtében a burgonya rothadni kezd. Több vármegyében részint a peronoszpóra, részint a levélfodrosodás apasztotta a kezdetben igen jó termés kilátásokat. A korai burgonya szedését megkezdtek, az eredmény csak közepesen alulnak mondható. Legjobb a burgonyatermés kilátások a dunántúli megyékben (kat. holdanként 53 q), leggyengébbek a Tisza jobb- és balpartján (kat. holdanként 40 q.) *Cukorrépára* az esős időjárás jó hatással volt, a termés kilátás javult. Összesen 6.650.000 q cukorrépa termés várható. A *takarmányrépa* is javult, általában jó termés várható. A *kerti vetemények* mindenütt szépen fejlődnek és bő termést adnak. A *szőlőből* közepes termés várható. Egyes kerületekben a peronoszpóra 15-20 százalékos károkat okozott.

A mezőgazdasági szesztermelők ülése. A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete f. évi augusztus 26-án a Közteleken országos értekezletet tartott, melyen az egyesület kebelebe nem tartozó tagok is résztvettek. Az elnöklésre *Elek Ernő* választmányi tagot kérték meg. Elhatározatott hogy a kormányhoz sürgős felterjesztést intéz az egyesület, kéri, hogy a zárolt és szabad szesz közötti mai arány továbbra is fenntartassék, de a fokozatos zárolás helyett azonnal 60% legyen a zárolt és 40% a szabad szesz. Az érdekeltek kimutatták, hogy egy hl. szesz előállításához 3480 koronába kerül, s azt kívánták, hogy a zárolt nyers szesz ára 2800 koronába állapíttassék meg. A finomítási költség legalább 500 korona legyen. Ezenfelül azt kéri a kormánytól, hogy a zárolt szeszből a termelők maximált aron az ecetgyártási és denaturálási célokra szolgáló szesz mennyiséget, vagy annak egy részét a kormány generális felhatalmazása alapján eladhassák, hogy az gyorsabban kerüljön a forgalomba és mindenüvé eljusson. A mezőgazdasági szesztermelők további kívánsága, hogy

*) A statisztikai hivatal adatai szerint a burgonyával bevetett terület 442,182 kat. hold és 20,905,000 q burgonyatermés várható.

DÁNIEL MAGKERESKEDÉS, BUDAPEST, VII., Baross-tér 22. Rottenbiller-utca 1. sz. Telefon: József 16-18. Sürgönycim: „Dánielmag.”	A J Á N L:		V E S Z:
	gazdasági, konyhakerti és virágmagvakat szavatolt fajazonossággal és csiraképességgel, méhészeti és konyhakertészeti eszközöket.	babot, harsót, lencsét, mákot, bükköny- és herefélét	

A borpárlat csak a kivétel számára legyen készíthető s annak készítésével a mezőgazdasági szeszgyárak is megbizassanak. Krolópp Hugó az országos értekezleten ismertette a Szesztermelők Egyesületének helyzetét, szükségesnek jelzi, hogy az előfizetési díj 100 koronában, a lappódi 70 koronában állapítsák meg és kimutatta, hogy még ez esetben is csak akkor kezdheti meg az egyesület működését, ha a mezőgazdasági szeszgyárosok önkéntes adományokkal hozzá járulnak. Általános helyesítés közepette az ülésen rögtön megindult a gyűjtés és a következő adományok folytak be: A Dunántúli Mezőgazdasági Szeszgyárosok Szeszfinomító r.-t. Nagykanizsa, a Bóni gyártelep r.-t. Nyírbátor, a Szalkai gyártelep és mezőgazdasági r.-t., a Magyar Szeszértékesítő r.-t. valamint Loukai Armin és Fiai egyenként 1000 koronát, Elek Ernő és Géza, Glaser Géza, Grünberger Ödön, Szigeti Pál dr., Kohner Adolf Fiai és Strasser Henrik egyenként 600 koronát, Vadas József, Viak Frigyes, Draskovich Pál gróf, Károlyi Imre gróf egyenként 500 koronát adományoztak. Elhatározottak, hogy az adományozásra a Szesztermelők Egyesületének azon tagjai is felkérjék, akik az ülésen nem voltak jelen.

Apró bérletek. „A Föld” című gazdasági lap legutóbbi számában Glaser Géza a földreformjavaslat kapcsán többek között a következőket írja: „Ha a föld mostani termőerejét a primitív eszközökkel dolgozó kisgazdák és a gazdálkodáshoz nem érő földigénylők kizsárolták, vagy ha a termények ára erősen süllyed, seregszám othagyják a törpebirtokosok parcelláikat. Évtizedekre lesz szükség, amíg az ilyen föld új termőerőre lesz hozható. (A zalamegyei Rédcis községben 1918. év őszén, amikor a terményárak erősen csökkentek, a kisbérlek 40 kat. hold földet bocsátottak vissza a herceg Esterházy-féle hitbizománynak, természetesen kizsárolva.) Hogy az országos termés mily erős mérvű csökkenését vonná maga után egy radikális földreform, erre klasszikus példa a kapuvári uradalom esete. A háború folyamán az uradalom nemcsak hogy eláta Kapuvár nagyközség mintegy 4500 q-nyi szükségletét, hanem ezenfelül 12,000 q gabonát engedett át közszükségletre. Az 1918. évi forradalom következtében az uradalom földjei legnagyobb részét parcelláknak hasznosítani adni volt kénytelen. A következmény az volt, hogy rákövetkező esztendőben még Kapuvár nagyközség beleszükségletére is kívülről kellett gabonát hozni.”

A gabonaüszög elleni védekezés szabályozása. Hazánk gabonatermésében az üszögbetegségek (a kő- vagy bűdös üszög és a repülő üszög) a gabona mostani pénzértékében körülbelül 850 millió korona kárt okoz. Ma hazánk jóformán csak gabonaterméséből élhet meg, azért védekezni kell ellene. A védekezést igen sok államban kötelezővé tették. Hazánkban még nem érkezett el az ideje annak, hogy a védekezést törvényileg szabályozzák, azért csak a földművelésügyi minisztérium 105.030/1920. számú körrendeletével felszólítja az összes törvényhatóságokat a védekezés előmozdítására és elrendeli, hogy a védekező szerek a községi előjárások után szerzessenek be olyképpen, hogy a gazdák a községi előjárásoknál jelentsek be azt, hogy hány kg. magot szándékoznak elvetni. A községi előjárások azután abból a szempontból, hogy 1 kg. rézgálic kb. 3 q, 1 kg. formalin kb. 9 q, 1 doboz (1/4 kg.) uszulum kb. 3 q és 1 doboz (40 deka) klorol ugyancsak 3 q gabonacsávázáshoz szükséges, összeírja a szükséges eszávóanyag mennyiségét és azt közvetlenül megrendeli egy tételben és kiosztja az érdekelt gazdáknak. Az utasítást, mely a védekezés módját (a védekező szerek és a csávázási eljárás) tárgyalja, a földművelésügyi miniszter minden község részére eszközölendő kiosztás végett az illetékes törvényhatóságnak megküldötte.

Balatonvidéki borászati és kertgazdasági kiállítás Balatonfüreden. A „Falu” Országos Szövetség és a Balatoni Szövetség által szept. 11. és 12-én rendezendő bor-, gyümölcs-, zöldség-, konzerv-, gyümölcspárlat és kertgazdasági

eszköziállítás és vásár iránt egy a termelők, mint a hazai és külföldi beszerzési csoportok, szövetkezetek, nagykereskedők részéről páratlan érdeklődés nyilvánul, mert ilyenü kiállítás évente 6-7 alkalommal volt hazánkban. A kiállítás minden csoportjában számos díj kerül kiosztásra s elsőrendű szakemberek bevonásával előadások és tanácskozások is tartatnak a termelés fokozása, az értékesítés szervezése s a növénybetegségek elleni védekezés tárgyában. Bejelentések és tudakozások Cséplő Ernő kiállítási elnökhöz Balatonfüredre vagy a „Falu” Orsz. Szövetséghez (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. sz.) intézendők.

Adomány a Nemzeti Hadsereg katonáinak. Hinger Tinádar felsőadaosi kir. uradalmi bérlő kezdeményezésére hazafias érületüknek követésére méltó példáját nyújtották Szemes Gábor közpádaosi, Mudrony Jenő kis- és damányadaosi, továbbá Kardos Ferenc közpádaosi kir. uradalmi bérlők. Nevezettek a nemzeti hadsereg katonáinak az étkezés feljavítására 50-50 kat. hold termőföld évenkénti terményét ajánlották fel, oly feltétellel, hogy a katonaság csupán a vetőmagot és az ahhoz szükséges embereket adja. Minden egyéb munkát, szántást, vetést, trágyát, vetőmagot, terménynek, arató legényeknek a saját járműveiken a vasutról, illetőleg oda való szállítását, valamint a területeket díjmentesen adják.

Méhészeti tanfolyam. Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület augusztus 28-án fejezte be a budapesti és környékbeli méhészek számára rendezett *nyolcadik* tanfolyamát. A tanfolyamon 60 rendes hallgató nyert elméleti és gyakorlati kiképzést. Az Egyesület hivatása magaslátán állva igyekszik ezen újabb jövedelmi forrást minél számosabb érdeklődő előtt megnyitni. Szeptember 8-án kezdettel új tanfolyam nyílik, melyre jelentkezéseket még elfogad az egyesület titkári hivatala (IX., Üllői-ut 25. l. 6.). Tandíj 100 K.

A gyapjubeszolgáltatás eredménye. A gyapjubeszolgáltatás, amelynek határideje aug. hó 31-én járt le, a legnagyobb reudbe folyt. Az eddig beszállított gyapjumennyiség mintegy három millió kg., amely a beérkezett jelentések alapján a határidő lejártával körülbelül négy millió kilogrammra emelkedett. A beszállított gyapju minőség tekintetében igen jó.

Felemlétek az osztrák boradót. Az osztrák nemzetiségű elfogadott néhány fogyasztási adó felemelésére vonatkozó törvényjavaslatot. Többek között felemlétek a boradót is, amely ezennel 200 K. lesz hl-ként. A pálinkát 50 K.-val adóztatják meg literenként. A söradót 10 K. hl-kénti extrakt után adózik.

A 38 év óta fennálló Fischer J. cég Budapest. Nádor-u. 31/33. Zsák- és ponyvagára. Ponyvaköcsönzője, a legjobban ajánlható.

Pénzügyi hírek.

Önállóság. Gergely Szilárd a Magyar Olasz Bank r.-t. ügyvezetője, ezen intézet géosztályának vezetője, a r.-t. kötelekéből f. hó 1-ével kivált és tevékenységét Gergely Testvérek bányalámpák, acetylenvilágítási cikkek, fémlemez áruk gyára, Budapest, VII., Hernád-u. 39. sz. alatti cégben fogja folytatni.

A Magyar Östermelő Részvénytársaság f. évi szeptember 8-ára rendkívüli közgyűlést hívott egybe, az intézet alapítókének 20 millióról 30 millió koronára való felemelése végett. Az alapítókefelemelést az intézet programjához híven, a belterjes gazdálkodáshoz szükséges további nagyarányú befektetés, leányvállalatának nagyobb tőkeköszükséglete, valamint az intézet nagyarányú fejlődése indokolják. A kibocsátásra kerülő részvénytársaságból elsősorban huszonegyezer darab fog a régi részvényeseknek 4:1 arányban, elővételi jog címén felajánlatni, míg a további huszonegyezer darab átvételére egy külföldi pénzcsoport tett kedvező ajánlatot.

NYILTTÉR.

E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Gazdasági célokra alkalmas csizmák és cipők nagy választékban, valamint rendelésre GERŐ ADOLF FIA cégnél, BUDAPEST, IV., ROSSUTH-LAJOS-UTCA 4. 8798

Dr. ORELLY MILAN
Ügyvéd, a német jogtudományok doktora,
Belgrad, Knjeginja Lubica 2.
Magyar, német és szerb levelezés, elsőrendű referenciák. Sürgőnycim: Dr. Orelly Belgrad.

Központi szeszfőzdeberendezéseket és pálinkafőzőüstöket rakítáron tart és szállít: ARANYI ADOLF rézműrugyár, Ujpest, 1. körút-u. 7. 6936

BABOT BORSÓT LENCSÉT MAKOT
ab vagon 9206
vagonételekben vásárolok. Mintázott árajánlatokat kérek
Köves Béla terménybizományos
Budapest, V., Baiston-u. 16. Telefon: 134-39 és 82-88.

Eladó földbirtok.
Mezőtúri határban, városi, vasúti állomástól 5 km-re, Honya József 60 magyar hold földje, ezidei szalmatorok, polyaival e hó 15-én d. u. 12 órakor a helyszínen önkéntes árverésen a legjobbat ígérnök el fog adani. A föld kitűnő gabonatermő, elsőosztályú legelő és kaszáló, kitűnő ivóvíz, kétszobás lakás, konyha, nagy kamra, 10 db jószágra való istálló, sertés- és baromfi, fűszor és takarmánytároló. Kiküldési ár 40.000 korona. A verő birtokba léphet szeptember 1-én. Egyéb tudatások ugyanakkor a helyszínen. 8218

Központi szeszfőzdeberendezéseket, pálinkafőzőüstöket és vörösrézüstöket rakítáron tart és szállít: SCHMACH KÁROLY utóda: Vályi József rézműves Budapest, VII., Nagydófa-u. 9. Telefon: József 124-50, 2340

Értesítés! 9200
Tudomásra juttatom t. felelőseimnek, hogy szesz- és gyümölcspálinkatermelő-üzletemet, mely legutóbb árniany miatt 3 év óta szűnött - f. é. szeptember hó 1-én PONGRÁCZ J. cég alatt addigi eszioru és szolid üzleti elveim alapján újra szembe helyezem. Kérem a múltban irányomban tansított bizalmat és jóindulatot. ifj. PÖLLÁK IGNÁC szesz- és gyümölcspálinkatermelő Budapest, VI., Teréz körút 37. sz. Telefon: 13-27.

Gazdasági helyzetünk javítása érdekében állattenyésztésünk fejlesztése a legsürgősebb és legfontosabb feladatok közé tartozik. Ennek azonban legfőbb feltétele takarmánytermelésünk javítása. Elsősorban ebből a szempontból foglalkozik állattenyésztésünk fejlesztésének kérdésével Konkoly Thege Sándor dr. OMGE titkárnak **Állattenyésztésünk fejlődésének fő feltétele** címmel most megjelent nagyrészt könyve. Ebben a szerző számszerű adatok alapján megvilágítja nemcsak Magyarország, hanem az összes államok állattenyésztésének helyzetét s a fejlődés valamennyi feltételét; ismerteti a takarmánytermelés jelentőségét és állapotát; javaslatokat tesz arra nézve, hogy miként lehetne a jelenlegi viszonyok között a rétek, legelők, szőlás-, gyökér-, gumós- és abrakarmányok természet fokozni és végül rámutat a tudományos, állami és gazdasági feladatokra. Ez az állattenyésztésünk összes nélkülözhetetlen mindazok számára, akik az állattenyésztéssel elméletileg vagy gyakorlatilag foglalkoznak s akik az ország gazdasági talpraállítása érdekében fáradoznak. Ára bérmentes küldéssel 48 K. Megrendelhető a "Patria" r.-t. könyvostályában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

HUNGARIA SZÉRUMMŰVEK R.-T. BUDAPEST, VI., SZONDY-UTCA 76. TELEFON: 147-97. Sürgőnycim: HUNGARIASERUM. **VEDJÜK MEG ÁLLATAINKAT A FERTŐZŐ BETEGSÉGEK ELLEN!** Állami felügyelet alatt álló intézetünkben tapasztalt szakerek közreműködésével, a legszigorúbb tudományos elvek mellett készülnek a fertőző állatbetegségek ellen tartós védelmet nyújtó védőoltóanyagok, valamint fertőző beteg állatok gyógyítására alkalmas magas értékű vársavók (szérumok). Külön diagnosztikai osztály. Kérjen prospektust. 8536

NYILTTÉR
E rovatban foglaltakért nem vállal.
Gazdáknak na
Napi áron átveendő minden...
vagy nyolc métermázsa kasza...
egy méter tiszta
vagy megfelelő mennyiségű...
szállít...
FIEDLER JÁNOS
SZÖVŐGYÁROS, HO

PÁLINKA
Iekvár...
vendég...
vörösréz...
rézből...
nagy választékban rakítárról szon...
kaphatók. **Öcskafémet** vásárolom
SZONTÁGH PÁL rézműrugyár
Budapest, IX., Üllői-ut 19. sz.
Rézgálicz, raffia, kénp...

ERDÉLYI
GŐZ- ÉS MOTOREKE AL
BUDAPE
VI., LEHEL-UT
Telefon: 28-23. ~ Sürgő...
ELVÁLLA
GŐZ- ÉS MOTOROS SZÁNTÓGÉP
rendszerű **BILLENŐ EKÉK,**
BORONÁK stb. SZAKSZERŰ JA
az összes **KAZÁNJAVÍTÁSI MU**

Zsák-, ponyva-, zsin
beszereszhető **LÁSZLÓ GYUL**
V., Nádor-utca 20. 9030

KERESKEDELEM
Gabona.
(A Magyar Mezőgazdák Szövetke...
jelentése.)
Buza, rozs- és kétszeres termén...
hét, miután az új termésrendelet...
neműk zár alá vétettek.
Takarmányárpadban az üzlet irán...
és üzletkötések csak gyéren fo...
koronát fizettek minőség szerint...
állomás.
Sörárpadban alig fordultak elő...
Zabban az üzlet irányzata...
üzletkötések csekély számban...
koronát fizettek 100 kg-ként ab...
Répében az üzlet irányzata ugy...
radt és 2450 koronát fizettek egé...
ként ab feladó vasutállomás.

Vetőmagva
(Magyar Mezőgazdák Szövetke...
jelentése.)
Mákból jöminőségű áru könnyen...
zata kellemes mederben folyik.
néhány jöminőségű tétel elhelyez...
tartott. Szöszösbükköny keresett.
Árak nyersáruért 100 kg-ként:
Mák...
Ösziborsó...
Szöszösbükköny...

Ekék, ekeré
takaréktüzh
FARAG

NYILTTÉR.

E rovatban foglalkukért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Gazdáknak nagy előny!

Napi áron átveendő minden öt métermázsza kinyűtt vagy nyolc métermázsza kaszált lenkóróval szemben

egy méter tiszta lenvásznat

vagy megfelelő mennyiségű lencsnát gyári áron szállít

FIEDLER JÁNOS LENFONÓ. ÉS SZÖVŐGYÁROS, KOMÁROM. 8931

PÁLINKAFŐZŐSTÖK,
lekvarfőző- és mosóüstök,
vendéglői főzőedények
vörösréz-
rézből

nagy választékban raktárról azonnal kaphatók. Öcskafémet vásárolunk.
SZONTÁGH PÁL rézárugyár,
Budapest, IX., Üllői-ut 19. 9156
Rézgálicz, raffia, kénpor, kénlap kapható.

ERDÉLYI MÁRK GŐZ- ÉS MOTOREKE ALKATRÉSZ GYÁRA BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 10.
Telefon: 28-23. Sürgönyeim: „Gőzeke.”
ELVÁLLALJA:
GŐZ- ÉS MOTOROS SZÁNTÓGÉPEK, valamint bármely rendszerű BILLENŐ EKÉK, KULTIVÁTOROK, GŐZ-BORONÁK stb. SZAKSZERŰ JAVÍTÁSÁT, ugyiszintén az összes KAZÁNJAVÍTÁSI MUNKÁLATOKAT. 8165

Zsak-, ponyva-, zsinag- és kötélárú
beszerzőhely **LÁSZLÓ GYULA** cégénél Budapest, V., Nádor-utca 20. 9030 Telefon: 160-82.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Gabona.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése.)

Buza, rozs- és kétszeres terményekben fizet nem köthető, miután az új termésrelelet értelmében ezen gabonaművek zár alá vétettek.

Takarmányárpiában az üzletirányzata változatlan maradt és üzletkötések csak gyéren fordultak elő. 670-725 koronát fizettek minőség szerint 100 kg.-ként ab feladó-állomás.

Szárpában alig fordultak elő üzletkötések. Zabban az üzlet irányzata változatlan maradt és üzletkötések csak gyéren fordultak elő. 650-680 koronát fizettek 100 kg.-ként ab feladó vasutállomás.

Répében az üzlet irányzata ugyancsak változatlan maradt és 2450 koronát fizettek egészséges áruért 100 kg.-ként ab feladó vasutállomás.

Vetőmagvak.

(Magyar Mezőgazdák Szövetkezete magosztályának jelentése.)

Mákból jóminőségű áru könnyen elhelyezhető. Irányzata kellemes mederben folyik. Ósziporsóból e héten néhány jóminőségű tétel elhelyezésre talált. Irányzata tartótl. Szépszósbükköny keresett. Irányzata szilárd.

Árak nyersáruért 100 kg.-ként:
Mák ..... 2900-3000 K.
Ósziporsó ..... 650-750 K.
Szépszósbükköny ..... 1000-2000 K.

Takarmány.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete takarmányosztályának jelentése.)

Széna- és szalmában az üzlet irányzata nem változott. Nagyobb üzletkötések nem fordultak elő. A budapesti piacon métermázsánként fizettek:

Prima szénaért	220-240	koronát
Bükköny- és muharért	250-280	"
Szalmaért	80-100	"
Zsupszalmaért	140-180	"
Takarmányszalmaért (tavaszi szalmaért)	120-140	"

Szarvasmarha.

(Magyar Mezőgazdák Állattérkezesítő Részvénytársasága jelentése.)

A hétfői vásár felhajtása 380 drb volt. A huspiac némi javulása folytán a kereslet élénkebb volt és az árak nagyjában változatlanok. Legelsőrendű minőségek igen kis számban kerültek felhajtásra és így azok magas árak mellett cseréltek gazdát.

A folyó hó 2-iki fővásáron az összfelhajtás 482 drb volt. Részben a sertéspiac rég nem tapasztalt szilárdsága, részben pedig a hűvösebbre vált időjárás folytán felette barátságos hangulatban indult meg a vásár és a kolbászárugyarak fokozottabb üzem felvétele folytán a felhajtott 182 bika emelkedő árak mellett cserélt gazdát. Legelsőrendű bikák 47 K.-ig keltek el kg.-ként élőszuliban. A vidéki vásárokról beérkező jelentések egybehangzóan tartós szilárdságot közölnek, különösen 1 1/2 éves tenyésztésűk ára emelkedett. Az elmúlt héten 1 1/2 éves vöröstarka tinók 36-38, legelsőrendű válogatott dunántúli íszók 38-42 K.-ig, nehezebb jármos ökrök 48-52 K.-ig, könnyebb 46-50 K. között kóttettek.

Budapesti vágómarhavásár.

1920. szeptember 2.

Felhajtás összesen 498 darab nagy vágómarha, nevezetesen: 191 darab magyar és tarka ökr, 171 darab magyar és tarka tehén, 164 drb magyar bika, 2 drb magyar bivaly és 0 drb rugott borjú.

Minőség szerint: 2 darab elsőrendű hizott bika, 143 darab középmínőségű bika, 19 darab alárendelt minőségű bika; 18 drb elsőrendű hizott ökr, 155 drb középmínőségű ökr és 20 drb alárendelt minőségű ökr; 0 drb elsőrendű hizott tehén, 121 középmínőségű tehén, 20 drb alárendelt minőségű tehén.

Az árak ma is jobbra változatlanok maradtak, csupán bikáknál volt az üzlet kissé nyomottabb a szokatlan nagyobb felhajtás következtében.

Eladatlanul visszamaradt 9 drb.

Következő árakat jegyezték, kilogrammonként élőszuliban:

Bika jobbminőségű	58-42	K.
silányabb	28-35	"
Ökr jobbminőségű	48-52	"
közép	36-47	"
alárendelt minőségű	28-35	"
Tehén	26-50	"
Bivaly	32-32	"
Növendék	27-36	"
Kicsontozni való	20-25	"

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1920. szeptember 2.

Eladott:	Árak:
Jobb minőségű hátsó és csikó	23 drb 18000-25000
Könnyű kocsiló (jukker)	142 " 18000-50000
Igás kocsiló (nehéz nyugati fajta)	118 " 18000-75000
Igás kocsiló, (könnyű)	151 " 12000-18000
Alárendelt minőségű	151 " 5000-11800
Vágó	16 " 2900-6500
Összesen	601 drb.
Eladatlan maradt	435 drb.
Felhajtatott	1036 drb.

Irányzat: lanyha. Székesfővárosi vágóra vásároltatott 14 darab. Vidéki vágóra vásároltatott 13 darab.

Sertés.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete sertéshizlalási osztályának jelentése.)

A ferencvárosi sertésvásár rendkívül élénk. A kereslet jóval meghaladja a napi felhajtások mennyiségét. Mennyiség szerint 88-94 K.-t, kivételesen 96 K.-t fizetnek élőszuliban kg.-ként. Hizott sertéseknél élénk keresletre van

kilátás. Szalonnás, hasított sertésért 112 K.-ig fizetnek kg.-ként. Szalonna 130- K., zsír 145- K. Soványser-tésüzlet változatlan. Csekély kínálat mellett üzletkötés alig történik. Árak 85-95 K. között ingadoznak.

Borju és jub.

A budapesti szurómarhavásárra a felhajtás aug. 31-én 237 drb borju volt, melyek 40-50 K.-ért cseréltek gazdát. Jubból felhajtás nem volt.

Bőr és faggyu.

A német és francia nyersbőrpiacra megindult az árak javulása, kisebb német aukciókon a marhabőr ára kilogrammonként 28, a borjubőr pedig 30-50 márkára emelkedett, ami a nálunk elérhető árak kétszeresének felel meg. Az árak nálunk is javulnak, de az irányzatuk lassu. Marhabőrt fizettek a vágóhídon legutóbb 50-54 K.-t, borjubőrt 75-80 K.-t. A nyersfaggyuárak tartottak, a jobbminőségű emelkedően van, így nyersfaggyuért fizettek legutóbb a vágóhídon 20-80 K.-t.

Bor.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete borértékesítő osztályának jelentése.)

Az állandó rossz időjárás következtében a szüreti kilátások rosszabbodtak, úgy hogy a termelők az óbor eladásával várnak és azokért nagyobb árakat kérnek. A kereskedők már hajlandók óborokért nagyobb árakat fizetni, mint a múlt héten. Kialakult óborárak nincsenek, minek következtében kevés eladás történt. Új borkötések alig történtek (hl.-ként 600-700 K.-ás ár mellett) és csakis olyan helyen, ahol a vevő a szürethez üres hordókat rendelkezésre bocsát.

A szesz- és szeszestitüzet.

A szeszüzletben a héten nagyobb kínálat uralkodott és a szeszárak gyérenebb vételkedv folytán valamivel olcsóbban zárulnak. Elkelet finomított szeszadóza helyben 153 K.-ig, míg ellenben másodkézből és vidéki ára 148 koronáig volt ajánlva. Kontingens nyersszeszt ab termelőállomás 85 K.-t kérnek. Gyümölcspalinka tartott és változatlan árban kelt el. Törköly 160 K., seprópálinka 165 K., szilvium 180-200 K.-ig jegyezték 1000 liter-fokonként.

A munkáltatási idényre ajánlunk: elsőrendű **pestvárosi füstölt** vagy **sózott fehér táblás** és kiltű **sózott munkásszalonnát**, **fehér perzselt** **pestvárosi disznósirt** a legmérsékeltőbb mint **pestvárosi disznósirt** árban. Felhívásra kedvező árajánlatokkal készséggel szolgálunk. 9048
Weisz Lipót és Társai disznósír- és szalonnakivitel, Budapest, IX., Hentse-utca 17. sz. (a sertésvágóhíddal szemben). TELEFON: József 14-50.

Eladó és bérbeadó kisebb-nagyobb birtokokat ajánlok és keresek.

Birtokvételeket, bérleteket finanszírozok. Tőzsdei megbízásokat pontosan, legelőnyösebben fogantatosítok.

Schwarz Gusztáv banküzlete

Budapest, V., Gizella tér 6. 8689

SZÉLMOTOROK,
vizvezeték, 8878
csatornázás,
szivattyuk stb.
KNUTH K.
mérnök és gyáros
Budapest, VII., Garay-u. 10.

Ekék, ekerészek, vetőgépek, konkolyozók, rosták, darálómalmok, takaréktüzhelyek, mindenféle mezőgazdasági vasáru azonnali szállításra kapható:
FARAGÓ ANDOR, Budapest, V., Vécsey-utca 2.

ZSÁKOK, PONYVÁK kölcsön és eladás. NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagyár és kőcseináttész
Budapest, V., Arany-János-u. 10.
Fiókok: FIUME, ZAGREB, TRIEST, WIEN
Telefon: 35-92, 80-82, 104-10, 164-00, 47-79.

Munkáscipő
barna tehénhőrből, bőrsarok, bőrkéreg, erős hárta lappal. Mindenféle cipőárak elismert jó minőségben.
Postai szétküldés utánvétel.
ARDÓ JÓZSEF (SCHÖNFELD) munkásbakancsraktár,
Budapest, Vilmos-császár-ut 43. 9112

Zsák- és ponyvakölcsönzés.
Zsák- és ponyvakereskedő.
Vétel és eladás. 8875
PATAK HUGÓ
Iroda: Budapest, V., Alkotmány-u. 19.
Telefon 156-78. Fióktelep: Fiume, Baross-kikötő.

I-a kocsikenőcs, kékkő, karbid, raffiaháncs, gépenőcs
stb. mezőgazdasági cikkeket legelősebb napi áron ajánl.
Ratzka Ágoston, Budapest, V., Lipótkörut 17. Telefon: 65-92. Interurban.

Eladó 18 vagy 20 HP. gőzekhez alkalmas
4-vasu mélyszántó billenőeke.
Megtéríthető ERDÉLYI MÁRK gőz- és motorkalkatrézgyárában, Budapest, VI., Lehel-utca 10. 9214

Kecskeméten eladó 9191
a VIII., Csillag-utca I. számú ház lakásokkal és egy hold zöldségkerttel, mely azonnal elfoglalható. Ugyanott eladó egy kitűnő szekerhidmérleg 2500 kg.-ig, megfelelő súlyokkal. Értekezni lehet ugyanott a tulajdonossal.

Mezőgazdasági üzemek részére alig használt, csaknem új **ESZTERGAPADOK**, Mezei vasuti vágányok, váltók, fordítókorongok, sínszeg, síncsavar stb., répakocsik, új idomvasablakok nagy választékban készleten, továbbá saját gyárban minden mérethez készülő acélöntésű kerékpárok, közlőműalkatrészek
SCHLESINGER ALAJOS
8991 BUDAPEST, V., VÁCI-UT 30/32.

I-a CREOLIN állatgyógyászati és fertőtlenítési célokra, kg-ként K 48.-
Fekete Carbol, 25-30%-os, kg-ként K 20.-
Keszersó, la medicinálaru ... K 14.-
Glaubersó, la ... K 10.-
Mentőszekrények minden nagyságban, kötszerek és egyéb gyógyárak olcsó napi áron kaphatók:
Gábor Andor és Társa R.-T.
gyógyárnagykereskedés, 9105
Budapest, V., Nagykorona-utca 2. sz.

Eredeti Stock-motorekét, gyümölcsfeldolgozó gépeket
raktárról szállít: 9106
Gazdaságberendező és Motoreke R.-T.
Telefon 76-94. Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 45. Szégyelm „Diplings”

Bornylvántartási könyv
bevétel és kiadás 1 füzetben ... K 36.-
Bortörvény (kifüggeszhető plakát) ... K 38.-
Kapható a "PÁTRIA" nyomda r.-t.-nél, BUDAPEST, IX., Üllői ut 25. sz. (Kéziutak)

Eladó
egy darab kilences Robey & Comp. Lincoln England szántógép hatos-ekével és teljes felszereléssel. Egy darab Schlick-Nicholson alig használt **cséplőgép** elevátorral. Megtekinthető **Dokomiápuszta** hajó- és vasútállomás: Tolna. 9210

Egy drb 6 éves, sárga, belga származású **tenyészmén eladó.**
Megtéríthető Szold Zsigmond mezőlaki bérgazdaságában, Mezőlak. 9188

KÖRFÜRÉSZTENGELYEKET
modern kivitelben, kedvező árak mellett, raktárról szállít:
Árajánlat- tal szívesen szolgál:
FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T.
Budapest, V., Váci-ut 80. szám. 9216

I modern vas borsajtató, szőlődaráló, I collos borszivattyúgép tömlővel, kétcsapos sörfejtőgép, egyvas pálkahűtő eladó.
Budapest, I., Alkotás-utca 6. szám. Telefon 145-71. 9198

Megjelentek:
A FALU NAPTÁRA
1921. évre.
Ára bérmentes küldéssel 24 korona.
ÚJ BARÁZDA NAPTÁR
1921. évre.
Ára bérmentes küldéssel 24 korona.
Megrendelésnél kérjük az összeget előre bekiutdeni.
"Patria" r.-t. könyvcsatlálya Budapest, IX., Üllői-ut 25.

20 HP. kétgéprendszerű gőzekekészlet,
eredeti angol gyártmány, compound gépezettel, gyárilag alaposan kijavítva, sekély- és mélyszántású ekékkel, lajtokkal, gépész-bódével, előnyös áron azonnal szállítható.
FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T.
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 80. 9217

USPULUN
a télivetőmagvak pácolására.
Bevált buzaköszögnél, Fusarium (lisztharmat) ellen, rozsnaí és egyéb magvaknál, rozsköszögnél, növények sávos megbetegedésénél és árpaporúszögnél.
Kényelmes kezelés. 9215 Megégés kizárva.
Kapható a szokásos elárusítóhelyeken, ugyszintén **WILHELM H. mérnök**nél, Budapest, II., Corvin-tér 3. sz.

CEMENTIPARI
gépgyárunkat, irodánkat és mintatelepünket új gyártalepünkre X., Gyömrői-ut 76-78. helyezzük át.
Gépek és formák: cementtöveserép, betontégla, betonblokk, cementlap, betonsövek és egyéb építőanyag gyártására.
Komplett aszbesztcementpala gyári berendezések. 9036
SZÁNTÓ és BECK mérnök speciális gépgyára
Telefon: József 50-88, 90-34, 40-26. Vilamos Kispeszt, Üllői-ut, Biáln-gyári megálló.
Árlapok, költségvetések díjmentesen!

LÓ

Gazda átfedés

I-a KÁT
kétrányt, Δ
szöget, fa
avult zsin
és javítását.
GÁRDOS OSZKÁR

Használt
és új

GAZDA
fas
A leg
DÉNES

GŐZ

Bér
da
Szegőds

Beszerezhető a
kezelői osztály

Magyar
Budap

Telefonszám: J

Lőtt v
minden
mennyiségben
s ezért a legm

Szállítóim
óvadé

Nagyobb vadász
közögnk által
állomáson átvét
értékét az átvé
egyenlítjük.

GAZDASÁGI BE

BIBO

BUDAPEST, V., SZ

Fiókok: ENYING

LÓTARTÓK! Min- den- féle lószerszámot Kolhányi Testvérek szállítunk bármily mennyiségben. 8773

szűgyártók és nyergesek Budapest, IX., Viola-utca 48. — (Órökméadás templom mögött)

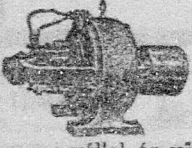
Gazdasági épületek átfedésére, békeminőségű

I-a KÁTRÁNYLEMEZT

kátrányt, Δ sarkos léceket, hozzávaló szöveget, facementet szállítunk avult zsindeletetők átfedését és javítását, több évi jótállással vállaljuk

BUDAPEST, V., Kádár-u. 4. GÁRDOS OSZKÁR aszfaltgyár, TELÉFON: 67-96. 9141

Tejgazdasági berendezést komplett, üzemképes állapotban, kézi- és elektromoshajtásra, 4 1/2 DINAMÓT kapcsoló-lőerős táblával, 1 1/2-3 és 10 lőerőjű ELEKTROMOTOROKAT raktárról szállít, 9186 csereszínteket köt, javításokat vállal és világítótelepeket készít.

FEHÉR MIKLÓS Gépgyár R.-T. BUDAPEST, V., Váci-ut 80. sz.

Szőlőzuzók, borsajtók, tisztítórosták,

kézi- és járgányos cséplők, boronák, összes gazdasági gépek, szivattyúberendezések legjutányosabban beszerezhetők 9042

Farkas J. és Tsa Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 61/T.

Használt és új **zsákok** jutából vászonból és papírból legjutányosabban kaphatók

GRAUS MÓR zsák- és ponyvanagykereskedő, BUDAPEST, V., Vadász-u. 6. TELEFON: 85-89. 8758

GAZDÁK FIGYELMÉBE!

A benzinhány tovább tart és így minden benzinnmotort át kell alakítani

faszéntüzelésű szivógázmotorra

A legjobb generátort lehet kapni és motorját jutányosan átalakítja

DÉNES B. RÉSZÉNYTÁRSASÁG, Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 61.

Egy hatsoros 80/100 HP. Komnick-féle 1918. évi gyártmányú

motoreke,

majdnem új, fennálló viszonyok miatt jutányosan eladó. Ajánlatokat kér: darufalvai Patzenhofer Konrad, Czinafa, Sopron megye. 9199

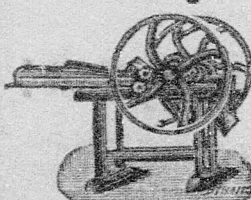
GŐZEKE részleteket mindenféle gyártmányú gézekéhez készít és szállít precíz kivitelben acélfogaskerekeket, fémcsapágyakat, tűszekrényeket, ekevasakat stb. **SODRONYKÖTELEKEK** Eladó: 5-ös „KEMNA” eke altalajturóval. 9103

Bérlevelek

darabonként ..... K 30
Szegődségi főkönyvek
 25 cseléd részére ..... K 18-
 50 cseléd részére ..... K 25-
 100 cseléd részére ..... K 40-
 500% felárral.

Beszerezhetők a "Pátria" nyomda r.-t. nyomtatvány kezelői osztályában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Szecsavágó — Répavágógépek

különböző nagyságban, nagy munkatejesítőképességű, elsőrangú kivitelben kedvező árak mellett raktárról azonnal szállíthatók

ÁRAJÁNLATTAL 9180 SZIVESÉN SZOLGÁL.

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR RÉSZÉNYTÁRSASÁG BUDAPEST, V., VÁCI-UT 80. SZÁM.

MÁKOT, HÜVELYESEKET, MÉZET

VÁSÁROL:
KALMÁR JENŐ
 Budapest, V., Zoltán-u. 9.
 Telefon: 87-17. Sürgőnycim: Kalmus.

Magyar Vadkiviteli Vállalat R.-T.

Budapest, IX., Tóth-Kálmán-utca 8. (Hűtőház.)
 Telefonszám: József 18-61. Sürgőnycim: Vadhus Budapest.

Lőtt vadat

minden átvesszünk mennyiségben és ezért a legmagasabb árat fizetjük.

Szállítóinknak kivétel nélkül minden összegű **óvadékokat** nyújtunk.

Nagyobb vadászati eredményeket saját közegünk által a legközelebbi vasúti állomáson átvétetünk. A szállítmányok értékét az átvétel után azonnal kiegyenlítjük. 8987

Üzletfeleink

lőszerszükségleteit gyári árban **beszerezzük.**

Lőszerszükségletnél a töltények nagysága és a serétek száma közlendő.

Mezőhegyesi m. kir. ménesbirtok igazgatósága.

1470/1920. szám.

Tenyészbikaárverés.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtok tenyészetéből származó:

40 darab 1 1/2 éves szimmentháli fajta bika

Mezőhegyesen (Csanád m., vasut-, posta-, távirdaállomás) 1920. évi szeptember hó 15-én d. e. 1/10 órakor kezdődő nyilvános szóbeli árverésén készpénzfizetés mellett eladatik. A bikák származási adatait az árverésen fogjuk a vevőkkel közölni. Résztvenni szándékozók a lehetőség szerinti éjjeli elhelyezésük végett sziveskedjenek ebbeli szándékukat előzetesen tudatni.

Mezőhegyes, 1920. augusztus hó 5-én.

Az igazgatóság.

GAZDASÁGI BESZERZŐ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT

BIBÓ KÁLMÁN
 BUDAPEST, V., SZABADSÁG-TÉR 14. TELEFON: 107-23, 131-60.

Fiókok: ENYING, SZILASRALHÁS, DEVECSER.

Szállítok mindenféle **gazdasági eszközt és anyagot.**

Termékek, mindenféle magvak, takarmány és élő-állatok vétele és eladása.

8873

ELADÓ ÉS BÉRBEADÓ kisebb-nagyobb **BIRTOKOKAT** keresek, valamint ajánlok. **HOFFMANN** bankbizományos, BUDAPEST, VI., Teréz-körút 1/a. Fennáll 1885. Telef. 49-37.

Gőzgépeket, motorokat 40-1200 lóerőig, teljes malomberendezéseket szállít: **MEZŐGAZDASÁGI IPARI VÁLLALAT** Budapest, VIII., József-körút 49. sz. 8095

GYENGE- ÉS ERŐS- áramu villamostejepek, gazdasági telefonok javítását és szerelését jutányosan jótállással készíti: **Heller Vilmos és Társa** elektrotechnikai vállalata Budapest, VII., Jósika-utca 10. szám. Szerelési anyagok állandóan raktáron. 8079/a. Telefon: József 58-57.

BÉRSZANTÁST VÁLLALUNK **LIBERTA** KERESKEDELMI TÁRSASÁG, Budapest, II., Török-utca 10. Mintatér: VI., Andrássy-ut 8. Telefon: 91-57. 9102

GYAPJUZSÁKOK jutából és féljutából a legelőszobában kaphatók: **FALUDI ÉS ELEK-nél** BUDAPEST, V., Nagykörút-utca 22.

BIRTOKOT, BÉRLETET keresek dunántúli, esetleg Nógrád, Heves, Borsod megyék területén 100-400 holdig vételre, vagy 300-800 holdig bérletre, lehetőleg felszereléssel. Vállalok nagyobb, esetleg hiányosan felszerelt birtokot instruálásra és percentes kezelésre is. Ajánlatok „Okleveles ker. gazda” jellegre MEZEI hirdetőjébe, Budapest, IV., Eskü-ut 5. 9199

Borosbordó saját készítményű, elsőrendű erős tölgyfából, minden nagyságban és mennyiségben raktárról kapható. **Király János és Tsa** kádárpartelepe Budapest, IX., Dandár-u. 24. (Mester-utca mellett) 9195

TRANSZMISSZIÓS KÖTELEK azonnal kaphatók 4143 **GÉPHAJTÓ HEVEDEREK** Moskovic Emil cégnél Budapest, V., Klotild-u. 22. **TISZTÍTÓ ÉS TOMÍTÓ KÖC**

Lovak rühösségét leggyorsabban, legeredményesebben és legolcsóbban gyógyítani csakis gázközleléssel lehet. Rühkóros lovakat gázközleléssel gyógyít: **Dr. Magyar-Kossa Gyula** állatorvosi főiskolai tanár rendszere szerinti (szabadalmassal) gázkamrákat, lovak, szarvasmarhák, juhok részére szállít és költségvetést küld: „SCABION” első magyar gázkezelési vállalat Budapest, VIII., Szigony-utca 25. 9035

VÁSÁROLOK mindenféle 9171 **gyümölcsöt és főzeléket.** Terméseket lekötik bizományi alapon is. **TAKÁCS GÁBOR** termény-bizományos, Budapest, IX., Őllői-ut 91. Telefon: József 32-19.

BENZIN nem kell többé! Minden benzinmotor azonnal átalakítható faszéngázüzeművé, ha hozzá generátoraimat használja és ezáltal naponta 1000-1500 korona üzemköltséget takarít meg. 9203 **Szívógázmotorok** 4, 10, 16, 20 HP, teljes komplet, raktárról azonnal szállíthatók. **Szigeti József, Budapest, V., Kálmán-u. 14.**

Használt és új **zsákok, ponyvák, zsinegek** kölcsön és eladás **FLEINER JENŐ** és Tsa zsáknagykereskedők, BUDAPEST, V., Percezel-Mór-u. 4. TELEFON: 118-78.

„Kreolin-Kosmos” a leghatásosabb fertőtlenítő szer. **KOSMOS** vegyszert és gyógyszerészeti termékek gyára r.-t., Kispeszt, Dugonits-utca 9. 9190 Anyarozs és egyéb gyógynövények, olajmagvak vásárlása.

A „PÁTRIA” Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részv.-Társ. nyomtatványkezelő osztályában, Budapest, IX., Őllői-ut 25. beszerezhető az alanti **gazdasági könyvek:**

Kétgéprendszerű gőzeke felszereléssel eladó. 9156 **Dormándi Gazdaság, állomás: Füzesabony.**

Megvételre keresünk **800 g lóher- vagy lucernaszénát.** Lőerejű prést és ponyvát odaküldünk. Szíves ajánlatot: „Dorogvidéki bányászok Gazdasági Szövetkezte, Dorog” címre kérünk. 9194

- F. 25. sz. **Napszámoskönyv** 100 lapos terjedelemben, 14x20 cm. nagyságban, egy heti beosztással, darabonként K 5-
  - F. 33. sz. **Levelezőkönyv** 50-50 lapos terjedelemben, 15x20 cm. nagyságban, perforálva, indigóval való használatra, darabonként K 4-
  - F. 26. sz. **Munkabérfizetési lajtrom** 100 lapos terjedelemben, 31x44 cm. nagyságban, vékony fehér papíron nyomva, indigóval való használatra, 1 heti beosztással, darabonként K 15-
  - F. 20. sz. **Összesített cséplési napi jelentés** 150 lapos terjedelemben, 2 lap kitéphető, 1 lap szilárd, indigóval való használatra, 33x23 cm. nagyságban, darabonként K 15-
  - F. 23. sz. **Gabonaszállítókönyv** 150 lapos terjedelemben, 2 lap kitéphető, 1 lap szilárd, darabonként K 2-
  - H. 1. sz. **Kis pénztárkönyv** 13x20 cm. nagyságban, vörös vonalozással, 50 lapos terjedelemben, korona fillér rovatossal, darabonként K 5-
  - H. 2. sz. **Ugyanaz** 10x16 cm. nagyságban, 30 lapos terjedelemben, kemény papírba kötve, darabonként K 1-
- Fenti árakhoz még 500% felár értendő.

Kétgéprendszerű gőzekkel **bérszántást vállal** **Hajdu László** gépészmérnök, Budapest, VII., Damjanich-utca 12. 9146

Triórók marott sejtekkel minden gabona tisztítására. **Cséplőgép-szíták.** **Tőrekrosták.** Mindennemű lyukasított lemezek. **Stahel és Lenner** triór- és lemezlyukasztógár r.-t. Budapest, VI., Országbíró-utca 44-46. 8849

Szállítunk gazdasági malmokat, teljes malomberendezéseket, hengerek, kőjártókat és mindenféle malomgépeket, **Kádárpartelepeket**, mindenféle **gazdasági gépeket.** Ajánlunk azonnali szállításra: **szőlőszúrókat, borsajtókat és szecskavágókat** elsőrendű kivitelben. Viszonteladóknek árengedmény. **Vállaljuk** mindenféle malom- és gazdasági gépek, motorok és cséplőgarnitúrák **szakaszerű javítását** teljes jótállás mellett. — Malomhengerek **rovátkolását és csiszolását** elvállaljuk a legszakaszerűbb és legprecízebb kivitelben. **KOVÁCS ÉS TÁRSA** malomberendezési és felszerelési vállalata Budapest, V., Alkotmány-utca 25. szám. Telefon: 104-52. 8373 Vállalatunk napl egy óra többletet dolgozik a magyar nemzet javára.

Quittnner és Kollman termény-, gabona- és állatértékesítő vállalata BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 9. TELEFON: 103-77. Sűrgőnyim: Fundamentum, Budapest. Tenyésztőállattisztítók: Pestszentlőrinc, Szentmártonkáta. **Napi árakon mindennemű terményt és magvat vásárolunk. EXPORT-IMPORT.** 8850

Birtokokat keresek...
Kövek, meszagránit...
vételre, bérletre, lehel...
kriával, szeszgyárral...
ekék azonnal kibér...

Eladás

Eladó gépek
W. D. GANZ-motors...
6 HP., 6 elektr...
gőzlokomobilok...
cséplőgépek, olajpré...
szivattyú kéthenger...
szívó-nyomószivattyú...
4 db szalmaprés...
kőzi- és erőhajtás...
acóltárcsás-daralók...
KIRÁLY gépgyá...
BUDAPEST, IX., Ráday-utca 24.

Új és használt **ZSÁKO** és **PONYVÁ** vétele és eladása **KLEIN SÁND** BUDAPEST, VI., Eötvös-utca 8. Telefon 31-18.

CSILLAG GYULA szivattyú- és gépgyára, Budapest, V., Tisza-u. 8. Telefon: 170-15.

Uradaimák és gazdák figyelmébe! Kőrforgó szivattyúk, konyhakertészet locsolására, re...
gőz motorok, vízszállító...
Hűtőszekrények, kő...
Ezüst szivattyúk, gépek...
Lajkoszárak és kőszállító...
nyúk speciális gyártása. 88

Iffy HAASZ ADOLF gépszijszakra Budapest, V., Csanády-u. 7. (Visegrádi-u. 37.) Telefon: 29-30 A JANI raktárról, elsőrendű...
szilárdított készült **GÉPSZIJAKAT** valamint **kötő- és varrószijakat** és más egyéb technikai...
bűreikkel. 90

Zöldsegaszalás Irta: Buchta Győző. Bérm...
kötésű 7-50 kor. „Pátria”...
könyvostálya, Budapest, Ő...
Őllői-ut 25. szám. (Közte...

Gőzlokomobitoka cséplőgépeket, gőzgépeket, motorokat, malomgépeket és mindennemű gazdasági gépeket raktárról szállít. 89 **Gépjavitást, gépszerele** **autogénhegesztést** valamint mindennemű sz...
mába vágó munkát garanc...
mellett vállal, ajánlatok...
készséggel **Király** gépgy...
szolgá! Budapest, IX., Ráday-u. 2

Gőzekék,

ASTRA GÁZEKÉK, LAKÓKOCNIK, SODRONYKÖTELEK,
azonnal szállíthatók.

MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRŐGYŰKÖSÉGE
BUDAPEST, VILMOS-CSÁSZÁR-UT 32.

LŐSZERSZÁM IGÁS és JUKKER

nagy raktára,
bőrből és hevederből.

Ára 500-1150 K.-ig.

GÁL MIHÁLY szilgyártó, Budapest, VI., Lázár-u. 16. (Operaház mögött)

Szállítás postán is, utánvétellel.

Bérszántást

80 és 110 HP. CASE GŐZEKKEKEL elsőrendű szerelők
vezelése alatt vállal:

HAHN ARTHUR és TÁRSAI, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B.

Sürgöncim: CASE BUDAPEST.

KREISLER JENŐ

malomépítő és berendező vállalata

BUDAPEST, V., Váci-ut 28. sz.

RAKTÁR: VI., Váci-ut 69.

Marokrakóaratógépek, eredeti Mayer-trieurök, malom- és darálójáratok, gazdasági malmok raktárról azonnal szállíthatók.

Minden magyar gazda érdeke és kötelessége,
hogy az általa forgalomba hozott egyvasú, kettős gerendelyes

ACÉLEKÉK

beszerzése. Érdeke, mert jó két kap olesón. Kötelessége, mert támogatja a magyar ipart. Kérjen árajánlatot és leírást

DÉNES B. Részv.-társaság-tól,
BUDAPEST, VI., Vilmos-császár-ut 61.

ELADÓ

1 drb 2 éves és 1 drb 6 hónapos meggyipros tarka, valódi

szimmentáli tenyészbika, 1 drb 5 éves, Nónius fekete

ménló tenyésztésre engedélyezve, 1 kancaló 104

drb 5 éves, North Star hasas em.

magasak, mindkettő belovagolva és kocsiba betanítva.

Értekezni lehet: LENGYEL FERENC állomástnök, Csanádpalota.

DISTOL

biztosan ható szer a **mételykór ellen**

Dr. MAREK JÓZSEF állatorvosi főiskolai ny. r. tanár Kísérletes vizsgálatai szerint

Készíti: „CHINOIN” gyógyszer- és vegyészeti termékek gyára r.-t. (Dr. Kereszty és Dr. Wolf) Ujpest, Tó-utca 5.

Közelebbi felvilágosítással és használati utasítással a gyár szívesen szolgál.

Gazdasági szekereket

elsőrangú kivitelben, garantált 1200 kg. hord-
képességgel, raktárról azonnal szállít, valamint
garantált 1600 kg. hordképességre, jövő havi
szállítás mellett, előjegyzéseket elfogad: a

Magyar Országos Bank R.-T. Áruosztálya

BUDAPEST, IV., MUZEUM-KÖRUT 41.

Telefon: JÓZSEF 70-21.

Sürgöny: CISTERNA.

KOMNICK-féle 40-45 és 80-100 HP. MOTOREKÉK,
MACLAREN-féle magajáró és kétgéprendszerű GŐZEKÉK,
FAHR-féle MAROKRÁKÓ- és KÉVEKÖTŐARATÓGÉPEK,
FLÖTHER-féle FOGATÓSEKÉK, KULTIVÁTOROK, JÁRGÁNYOK,
SZEGSKA- és RÉPÁVÁGÓK, DARÁLÓK, GŐZ- és MOTOROS-GÉPLŐK,
BOLINDER-féle NYERSOLAJMOTOROK és LOKOMOBILOK

prompt szállításra, jutányosan kaphatók

FLEISCHL SAMU CÉGNÉL, BUDAPEST, V., Nádor-utca 28.

Mindenféle kisebb gépek és eszközök. Műszaki cikkek. Olajok és egyéb kenőanyagok. Díjtalan mérnöki kiküldés.

Anyaghiány és gyártási nehézségek miatt

VESZÜNK WOHANKA-MOTOROKAT minden nagyságban.

WOHANKA és Társa utóda r.-t. géposztálya, Budapest, V., Vilmos-császár-ut 76. sz.

„PÁTRIA” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Körtelek)

K

AZ ORS

AZ ORSZÁGOK

TA

Felhívás a komló
A földkérdés ren
A földadó emelése
A rosszul érő ku
Állatmérgezések.
A legelőkérdés r
Szőlőgazdaságunk

(Dezsdő)
Uj rendeletek.
Könyvismertetés.
A gazdasági egye
Vegyes közlemény
Időjárás.
Tőzsde. Keresked

AZ ÖNGE

Felhívás a k

A régi Magyarors
már 3000 katasztra
összteremmel, teh
volt. A háboru fol
szorítása és a kivít
komlótermelő terüle
ban egy q komló
mégis az anarchia,
séges megszállások
komlósterületünk, h
gyárakban szüksége
tudjuk ma előállítar
különösen a cseh f
szabadulhatnánk, s
komlótermelésünk r
létesítését.

Ebből a célból is
tésünk jelenlegi áll
a komlótermesztőke
írják meg sürgösen
1. hol vannak mé
2. hol vannak parl
területek? (megye,
3. hol és kik ha
telepíteni?
4. tudni szeretnér
művelt komlóskertek
remélhető?

Csontliszt
árak,

Magyar M

Mai számun